

Regeringens proposition till riksdagen med lagar om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen och lagen om främjande av integration

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen och lagen om främjande av integration ändras. Genom lagen om välfärdsområden och lagen om ordnandet av social- och hälsovård övergår organiseringsansvaret för social- och hälsovården vid ingången av 2023 från kommuner till välfärdsområden. Därför behöver ändringar med anledning av ändringen av organiseringsansvaret göras i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen och lagen om främjande av integration.

I lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs det om en modell för samverkan där aktörerna är arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten. I modellen för samverkan samordnar de deltagande myndigheterna den offentliga arbetskraftsservice som de har organiseringsansvar för samt social-, hälsovårds och rehabiliteringstjänster enligt den arbetslöses servicebehov. Kommunen är den myndighet som ansvarar för social- och hälsovårdstjänster i den sektorsövergripande samservice som gäller främjande av sysselsättning. I propositionen föreslås det att lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ändras på grund av den ovannämnda ändringen där organiseringsansvaret för social- och hälsovården övergår så, att välfärdsområdet som ansvarig myndighet för social- och hälsovårdstjänsterna blir en myndighet i modellen för samverkan.

Enligt lagen om främjande av integration ersätter staten kommunen för kostnader som orsakats av främjande av integration och som fastställts i lagen. Kostnader för kommunen uppkommer bland annat på grund av ordnandet av sådana tjänster som ingår i de social- och hälsovårdstjänster som kommunen tillhandahåller. I propositionen föreslås det att lagen om främjande av integration ändras så, att ansökan om ersättning av kostnader som orsakas av ordnande av social- och hälsovård som avses i 6 kap. möjliggörs för välfärdsområdena. Dessutom föreslås det i propositionen att välfärdsområdet ansvarar för stöd och ordnande av boende i till exempel familjegrupphem för barn och unga som invandrat utan vårdnadshavare enligt 27 och 28 § i lagen om främjande av integration.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
3 Målsättning	13
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	13
4.1 De viktigaste förslagen.....	13
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	14
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	14
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	15
4.2.3 Samhälleliga konsekvenser	15
5 Alternativa handlingsvägar	16
6 Remissvar	19
7 Specialmotivering	19
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	35
9 Ikraftträdande.....	36
10 Verkställighet och uppföljning	36
11 Förhållande till andra propositioner.....	36
11.1 Samband med andra propositioner.....	36
11.2 Förhållande till budgetpropositionen	37
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	37
LAGFÖRSLAG	47
Lag om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som gäller främjande av sysselsättning.....	47
Lag om ändring av lagen om främjande av integration	51
PARALLELLTEXT	56
Lag om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som gäller främjande av sysselsättning	56
Lag om ändring av lagen om främjande av integration	62

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Regeringsprogrammet för statsminister Marins regering innehåller en strukturreform av social- och hälsovårdstjänsterna. I reformen av social- och hälsovården är syftet att samla ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna hos större självstyrande områden än kommunen. Reformen av social- och hälsovården genomfördes genom lagar som utfärdades sommaren 2021 och som gällde de nya välfärdsområdena och ordnandet av social- och hälsovården.

Lagen om ordnandet av social- och hälsovården (612/2021) tillämpas på ordnande, utvecklande, styrning och övervakning av den social- och hälsovård som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar och som avses i lagen om välfärdsområden (611/2021), om inget annat föreskrivs i någon annan lag.

Enligt 1 § 1 mom. i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (616/2021) trädde lagen om välfärdsområden (611/2021) i kraft den 1 juli 2021. Enligt 1 § 3 mom. i lagen om ikraftträdande träder lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021, *lagen om ordnande*) i kraft den 1 januari 2023. I praktiken innebär det att välfärdsområdena vid ingången av 2023 har organiseringsansvaret för de tjänster inom social- och hälsovården som kommunerna haft tidigare. När uppgifterna inom social- och hälsovården samt räddningsväsendet övergår från kommunerna till välfärdsområdena övergår också personalen med sina uppgifter till välfärdsområdena.

De nya välfärdsområdena inleder i praktiken sin verksamhet efter välfärdsområdesvalet 2022 med att upprätta förvaltning och organisation. Organiseringsansvaret för uppgifterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet övergår från och med den 1 januari 2023. Syftet med denna regeringsproposition är att genomföra de ändringar av teknisk natur i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) och i lagen om främjande av integration som gäller inledandet av verksamheten i välfärdsområdena och överföringen av organiseringsansvaret för social- och hälsovården och räddningsväsendet. Dessutom föreskrivs genom lagen om främjande av integration en ny uppgift för välfärdsområdena att ordna stöd och boende i till exempel familjegrupp för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare samt om stödåtgärder som dessa barn och unga kan omfattas av tills de fyller 25 år eller tills de har en vårdnadshavare i Finland.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet.

Beträffande lagen om främjande av integration har förslaget behandlats under flera evenemang för samarbetspartner från och med november 2021. Diskussioner med andra ministerier har förts i samarbetsgruppen för integrationsfrämjande den 26 november 2021, den 17 december 2021 och den 20 januari 2022 samt vid särskilda möten. Diskussioner bland annat med andra myndigheter har förts enligt följande: den 26 november 2021 i nätverket för arbets- och näringsbyråer och kommunförsök, den 29 november 2021, den 9 december 2021 och den 9 februari 2022 vid möten mellan ANM och NTM-centralerna, den 8 december vid månadsmötet för arbets- och näringsbyråernas ledning, den 8 december och den 20 december vid ett möte för NTM-centralernas ansvarsområde för knäringslivet, den 8 december i gruppen Tjänster, förmåner och kompetens, den 9 december 2021 i uppföljningsgruppen för Kompetenscentret för integration, den 16 december 2021 vid ett evenemang som ordnades av NTM-centralen i Nyland samt den 26 januari 2022 vid ett uppdateringsmöte för väglednings- och rådgivningsprojekt.

Särskilda frågor i beredningen har diskuterats med vissa kommuners företrädare vid möten den 10 december 2021, den 20 januari 2022 och den 25 januari 2022. Mötet den 20 januari 2022 var till exempel avsett för kommuner där det finns familjegrupphem eller andra bostadsenheter för minderåriga. En diskussion för alla kommuner och välfärdsområden hölls den 26 januari 2022. Diskussioner har också förts vid Kommunförbundets evenemang den 30 november 2021 och den 1 februari 2022.

Aktörer i tredje sektorn har hörts vid följande evenemang: partnerskapsprogrammets möte den 18 november 2021, uppföljningsgruppen för reform av integrationslagstiftningen i Delegationen för etniska relationer Etno den 9 december 2021 samt partnerskapsprogrammets och Etnos webinarium den 2 februari 2022.

Dessutom har det tillsatts en skild arbetsgrupp som stöd för lagberedningen om att reformera tjänsterna för barn och ungdomar som fått uppehållstillstånd och som rest in i landet utan vårdnadshavare. Till arbetsgruppen hör arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna i Nyland, Birkaland och Norra Österbotten, Esbo stad och Tammerfors stad samt Kommunförbundet. Arbetsgruppen har haft sina möten 17.11.2021, 30.11.2021, 14.12.2021, 11.1.2022, 25.1.2022 samt 16.2.2022.

Det huvudsakliga ämnet på evenemangen och mötena har varit totalreformen av lagen om främjande av integration, men också den nu föreliggande propositionen har behandlats. Representeranter för ministerier, ämbetsverk, kommuner och Kommunförbundet samt tredje sektorn, såsom frivilligorganisationer, har deltagit i evenemangen.

Vad gäller lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen har förslaget behandlats på gemensamma arbetsmöten för arbets- och näringsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet under hösten 2021, och på möten hos den riksomfattande styrgruppen för sektorsövergripande samservice och dess arbetsutskott den 9 november. På ett gemensamt möte för de chefer som ansvarar för sysselsättningsfrågor vid närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsministeriets grupp för matchning och tillväxt, i sektorarbetsgruppen tjänster, förmåner och delaktighet, i sektorarbetsgruppen, i sektorarbetsgruppen arbetskraftspolitikens servicestruktur den 11 november.

Propositionen är ute på remiss under tiden xx.x.–xx.x.xxxx.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Enligt 1 § 1 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avses med sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen en modell för samverkan där arbets- och näringsbyrån (nedan *TE-byrån*), kommunen och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer arbetslösas behov av service, planerar service som i sin helhet är relevant med avseende på sysselsättningen av arbetslösa och svarar för att sysselsättningsprocessen fortskrider och följs upp på det sätt som föreskrivs i lagen. I lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs det inte om någon ny självständig organisation utan om en modell för samverkan av nätverkstyp, där de aktörer som deltar var och en arbetar inom ramen för sina befogenheter.

Enligt 1 § 2 mom. i lagen är målet för den sektorsövergripande samservicen att främja sysselsättningen av arbetslösa genom att de erbjuds offentlig arbetskraftsservice, socialservice, hälso-

och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster i enlighet med sitt servicebehov. Det föreskrivs inte om nya tjänster som ska tillhandahållas arbetslösa i lagen. De tjänster som de myndigheter som deltar i modellen för samverkan är skyldiga att samordna är den offentliga arbetskraftsservicen enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) samt social-, hälso- och rehabiliteringstjänster som det föreskrivs separat om i de lagar som gäller dessa tjänster. Enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen har en arbetslös person behov av sektorsövergripande samservice om det för att främja sysselsättningen av honom eller henne krävs samordning av den ovan nämnda servicen och de tjänster som arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten är skyldiga att ordna. I nuläget hör av tjänsterna i fråga social- och hälsovårdstjänsterna till kommunens organiseringsansvar.

Utöver de social- och hälsovårdstjänster som hör till kommunens organiseringsansvar har kommunerna i fråga om sektorsövergripande samservice också tillhandahållit olika andra tjänster som de ordnat, såsom individuell träning och arbetsträning, med målet att främja sysselsättningen. Kommunerna har inte någon lagstadgad skyldighet att ordna dessa tjänster, men om kommunen gör det har det vid stiftandet av lagen ansetts ändamålsenligt att kommunen tillhandahåller dem också som en del av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (RP 183/2014). I nuläget kan en kund som omfattas av lagen alltså utöver arbetskraftsservice av TE-byrån, kommunala social- och hälsovårdstjänster samt Folkpensionsanstaltens rehabiliteringstjänster få till exempel tjänster som kommunen ordnar frivilligt.

I 2 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs om hänvisande till sektorsövergripande samservice, i 3 § om en utredningsperiod under vilken den arbetslöses behov av service bedöms, i 4 § om utarbetande, uppföljning och revidering av en sysselsättningsplan och i 5 § om skyldigheter i samband med en sektorsövergripande sysselsättningsplan. Sektorsövergripande samservice avslutas enligt 6 § när TE-byrån, kommunen och Folkpensionsanstalten gemensamt bedömer att den arbetslöse inte längre behöver sektorsövergripande samservice. I paragraferna i fråga föreskrivs det om uppgifter enligt modellen om samarbete för de deltagande aktörerna. De uppgifter som föreskrivits för kommunerna hör till rollen som myndighet med organiseringsansvar för social- och hälsovården.

Sektorsövergripande samservice ordnas genom samarbete i nätverk mellan de myndigheter som deltar i modellen för samverkan. I 7 § i lagen föreskrivs det om hur sektorsövergripande samservice ordnas samt styrs nationellt. Enligt 1 mom. ska det inom verksamhetsområdet för varje TE-byrå finnas ett behövligt antal ledningsgrupper för sektorsövergripande samservice. Kommunerna inom en TE-byrås verksamhetsområde ska utse personer som leder ordnandet av den sektorsövergripande samservicen inom de ramar som ledningsgruppen anger. Arbets- och näringsministeriet tillsätter en styrgrupp som ska styra den sektorsövergripande samservicen i hela landet.

I 2 mom. föreskrivs det om verksamhetsställen som avses för ordnande av sektorsövergripande samservice. För tillhandahållande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska arbets- och näringsbyrån, kommunerna inom dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten inom det område som består av de kommuner som hör till respektive ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice ha minst ett gemensamt verksamhetsställe. Dessutom ska TE-byrån, kommunerna och Folkpensionsanstalten avsätta tillräckligt många anställda för den sektorsövergripande samservicen.

Närmare bestämmelser om hur ledningsgruppen och styrgruppen för sektorsövergripande samservice ska tillsättas, vara sammansatta och vilka uppgifter de ska ha samt hur de personer som

leder ordnandet av sektorsövergripande samservice och deras ersättare utses och om personernas uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet att utfärda förordning finns i lagens 7 § 3 mom., och med stöd av den har statsrådets förordning om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1377/2014) utfärdats.

I 8 § föreskrivs det om hur personal- och andra kostnader för sektorsövergripande samservice fördelas mellan de myndigheter som deltar i den sektorsövergripande samservicen. Den modell för kostnadsfördelning som finns i den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen grundar sig på de roller enligt de organiseringsansvar som myndigheterna har i samservicen.

I 9–11 § föreskrivs om den sektorsövergripande samservicens kundregister och beviljandet av användarrättigheter till kundregistret över sektorsövergripande samservice, om registrering av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som deltar i sektorsövergripande samservice och om rätt att få sekretessbelagda uppgifter för sektorsövergripande samservice. Användningen av kundregister grundar sig på skötsel av de uppgifter som föreskrivs för myndigheterna i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Regeringen har lämnat regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om behandling av kunduppgifter inom arbets- och näringsförvaltningen och om en serviceplattform (RP 225/2021). I propositionen föreslås det också att lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ändras. I propositionen föreslås en ändring i hur de myndigheter som ansvarar för sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska definieras som sådana personuppgiftsansvariga som avses i den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om kunduppgifter som hänför sig till deras egna lagstadgade uppgifter. TE-byråerna, kommunerna och Folkpensionsanstalten ska ansvara för andra uppgifter enligt den allmänna dataskyddsförordningen i anslutning till dataskydd och informationssäkerhet i fråga om informationssystemstjänster. Framöver ska det föreskrivas särskilt om behandling av kunduppgifter inom den sektorsövergripande samservicen i stället för i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice. Dessutom föreslås en lagstiftningsteknisk ändring så att den reglering som utgår från kundinformationssystemet ersätts med bestämmelser om uppgifter och användningsändamål. Det föreslås inga ändringar i de uppgifter som ska behandlas eller i deras användningsändamål i propositionen. Dessutom föreslås vissa smärre kompletteringar och rättelser. De ovan nämnda ändringarna som föreslagits i regeringens förslag till lagstiftning om behandling av kunduppgifter inom arbets- och näringsförvaltningen och om en serviceplattform (RP 225/2021) avses träda i kraft den 2 maj 2022.

I lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020, nedan *kommunförsökslagen*) föreskrivs det om ett tidsbegränsat försök, under vilket kommunerna inom sitt område i stället för TE-byrån ordnar en del service. Lagen är i kraft till och med den 30 juni 2023. Enligt 4 § 1 mom. är kunder hos en kommun inom ett försöksområde de arbetslösa arbetssökande, de arbetssökande som är sysselsatta och de arbetssökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service, vilka har sin hemkommun i den kommunen och som inte uppfyller villkoren för erhållande av inkomstrelaterad dagpenning i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller är under 30 år, invandrare eller personer med ett främmande språk som modersmål. Med andra ord hänvisas med stöd av kommunförsökslagen de arbetslösa och arbetssökande som deltar i sysselsättningsfrämjande service inom ett försöksområde som inte är berättigade till inkomstrelaterad dagpenning till försök. Dessutom hör alla arbetssökande under 30 år samt alla invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål som antingen är arbetslösa eller som deltar i sysselsättningsfrämjande service inom TE-byråerna på försöksområdena till målgruppen.

Enligt 8 § 3 mom. i kommunförsökslagen bedömer kommunerna inom försöksområdena i stället för arbets- och näringsbyråerna sina kunders behov av sektorsövergripande samservice enligt 2 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Om en kund i en kommun inom ett försöksområde uppfyller de förutsättningar som avses i 2 § 2 mom. i den lagen och behöver sektorsövergripande samservice, svarar kommunen inom försöksområdet i stället för arbets- och näringsbyrån för de åtgärder under utredningsperioden som avses i 3 § i den lagen samt i stället för arbets- och näringsbyrån för bedömning av det avslutande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen som avses i 6 § i den lagen. Vad som i 2 § 4 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att till arbets- och näringsbyrån lämna ut uppgifter för bedömning av behovet av sektorsövergripande samservice tillämpas på utlämnande av sådana uppgifter till en kommun inom ett försöksområde som gäller kommunens kunder.

Enligt 9 § 1 mom. 2 punkten i kommunförsökslagen sköter kommunen inom försöksområdet för sina kunders del de uppgifter som ålagts arbets- och näringsbyrån när det gäller att enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan. Med andra ord sköter en kommun inom försöksområdet med stöd av kommunförsökslagen de uppgifter som i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen åläggs TE-byrån, det vill säga att utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan för de personers del som inte uppfyller kraven för att få inkomstrelaterad dagpenning, enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som är under 30 år, invandrare eller har ett främmande språk som modersmål.

En stor del av kunderna hos försökskommunernas kommuner är också kunder som omfattas av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Då utarbetar kommunen och Folkpensionsanstalten den sektorsövergripande sysselsättningsplanen i samråd med kunden. På varje område för kommunförsöket finns det dock också kunder för vilkas del TE-byrån deltar i utarbetandet av den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. Sysselsättningsplanen för dessa kunder utarbetas av TE-byrån, kommunen som myndighet med organiseringsansvar för social- och hälsovårdstjänster inom modellen för samverkan och Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten deltar i utarbetandet av en sysselsättningsplan enligt 4 § 3 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen endast om den arbetslöses servicebehov kräver rehabiliteringstjänster som Folkpensionsanstalten tillhandahåller.

Alla kommuner är inte kommuner inom områden för kommunförsök. Därför är situationen för kommuner inom områden för kommunförsöket och kommuner som inte hör till sådana områden olika som ordnare av offentlig arbetskraftsservice. I kommunförsökslagen har en del av TE-byråernas uppgifter överförts endast på de kommuner som hör till försöksområdena. I lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs det för sin del inte om nya tjänster utan om skyldighet för de myndigheter som har organiseringsansvar för offentlig arbetskraftsservice, social- och hälsovårdstjänster samt rehabiliteringstjänster att samordna tjänsterna. Därför är också rollen enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen hos en kommun på ett område som deltar i kommunförsök och hos en kommun som inte hör till ett sådant område olika.

Regeringen har gett en proposition med förslag till förlängning av giltighetstiden för kommunförsöket som gäller främjande av sysselsättningen till riksdagen (RP 17/2022 rd). I propositionen föreslås det att lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen ändras så att den är i kraft till och med den 31 december 2024.

När organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna den 1 januari 2023 övergår från kommuner till välfärdsområden är kommunen alltså inte längre en myndighet som ordnar

social- och hälsovårdstjänster enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. En kommun inom ett kommunförsöksområde ansvarar med stöd av försökslagen i stället för arbets- och näringsbyrån för vissa uppgifter som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. I nuläget tillhandahåller såväl kommuner som deltar i kommunförsöket och kommuner som inte deltar i det inom samservicen också andra social- och hälsovårdstjänster än de som ska samordnas enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna övergår och kommunernas roll som organisatör av dessa tjänster därmed upphör i samservicen påverkar inte ordnandet av kommunernas övriga sysselsättningsfrämjande tjänster. Syftet med denna proposition är inte heller att försämra kommunernas möjlighet att tillhandahålla dessa övriga tjänster frivilligt för kunder som omfattas av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Lagen om främjande av integration

Syftet med den gällande lagen om främjande av integration (1386/2010, nedan *integrationslagen*) är att stödja och främja integration och invandrares möjligheter att aktivt delta i samhällsverksamheten i Finland. Dessutom är syftet med lagen att främja jämlikhet och likabehandling och en positiv växelverkan mellan olika befolkningsgrupper. I främjandet av integration deltar flera myndigheter: bland annat ministerier, närings-, trafik- och miljöcentralerna (nedan *NTM-central*), TE-byråerna och kommunerna.

Enligt 2 § i integrationslagen tillämpas lagen på den som har ett giltigt uppehållstillstånd i Finland enligt utlänningslagen (301/2004). Lagen tillämpas även på den vars uppehållsrätt har registrerats eller för vilken har beviljats ett uppehållskort i enlighet med utlänningslagen. Invandrarna är dock en mycket heterogen grupp vilkas livssituationer är olika, och därför kan de ha eller inte ha olika behov av tjänster enligt integrationslagen.

År 2020 beviljades 20 757 första uppehållstillstånd i Finland och 2019 beviljades 25 412 tillstånd. Arbete, familj och studier hör till de vanligaste skälen att flytta till Finland. År 2020 beviljades 8 508 första uppehållstillstånd på grund av arbete och 2019 totalt 9 461 tillstånd. När de arbetstagare som kommer till Finland för att arbeta med säsongsarbetsintyg räknas med beviljades 2020 totalt 20 117 tillstånd och 2019 totalt 19 380 tillstånd på grund av arbete. År 2020 beviljades 8 592 uppehållstillstånd på grund av familjeband och 2019 totalt 10 251 tillstånd. År 2020 beviljades 3 225 uppehållstillstånd på grund av studier och 2019 totalt 5 246 tillstånd. Med internationellt skydd avses flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande enligt Europeiska unionens direktiv och Finlands utlänningslag. År 2020 beviljades uppehållstillstånd på grund av internationellt skydd (inkl. asylsökande) totalt 2066 gånger (av vilka 1500 fick asyl, 252 status som alternativt skyddsbehövande och övriga 314), 2019 totalt 2959 gånger (av vilka 2073 fick asyl, 452 status som alternativt skyddsbehövande och övriga 434). (Källa: Migrationsverkets årsstatistiker).

Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservicen och arbets- och näringsförvaltningens tjänster samt i form av andra åtgärder som främjar integration (integrationslagen 6 §). I fortsättningen behöver gruppen myndigheter som ordnar åtgärder som och tjänster som främjar integration utökas med välfärdsområdet, som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården från och med den 1 januari 2023. Att ordna social- och hälsovården hör från och med ingången av 2023 inte längre till kommunal basservice. Till kommunens basservice hör dock fortfarande bland annat att ordna småbarnspedagogik och utbildning. Invandrares rätt till arbetslöshetsförmån bestäms enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och om rätt till utkomststöd i lagen om utkomststöd (1412/1997).

Enligt 10 § i integrationslagen ska arbets- och näringsbyrån inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som är arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), och kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. Arbets- och näringsbyrån eller kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den inledande kartläggningen är då ett redskap för TE-byrån och kommunen att identifiera invandrades servicebehov redan i ett tidigt skede. I den inledande kartläggningen utreds invandrarens tidigare utbildning, arbetshistorik, språkkunskaper och vid behov andra omständigheter som påverkar sysselsättning och integration. Utifrån den inledande kartläggningen bedömer arbets- och näringsbyrån eller kommunen om invandraren behöver en integrationsplan som avses i 11 §, där det avtalas närmare om åtgärder och tjänster som invandraren deltar i.

Social- och hälsovårdstjänsterna stöder för sin del invandrarernas integration. Det föreskrivs om ordnandet av social- och hälsovårdstjänster i den allmänna och den speciallagstiftning som gäller dem. I fortsättningen är det välfärdsområdet som ansvarar för att ordna dessa tjänster.

I 27–28 § i integrationslagen föreskrivs om stöd till barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare och särskilt om deras boende i familjegrupphem. Kommunen kan inrätta ett familjegrupphem avsett för barn och unga eller någon annan bostadsenhet och avtalar om inrättandet av enheten med närings-, trafik- och miljöcentralen. I nuläget finns det familjegrupphem i cirka 10 kommuner i Finland. Dessutom föreskrivs det i 27 § att ett barn eller en ung person kan omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 25 år eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland. Det finns mycket regional variation i innehåll och genomförande av stöd till unga som blir självständiga.

Stödet till unga som övergår till att leva självständigt är avsett att vara ett övergripande stöd som erbjuds unga personer. Syftet med det är att hjälpa unga personer att utveckla tillräckliga färdigheter för att de ska kunna börja leva självständigt. Staten betalar kommunerna ersättning för det stöd som dessa ordnar tills den unga personen fyller 25 år.

Någon heltäckande statistik över vilka tjänster som ordnas som eftervård enligt integrationslagen finns inte att tillgå. Enligt en utredning om saken (Lepola Outi (2019), ”Kriisituesta kuntosalikorttiin, Nuorten jälkihuolto kunnissa” [”Från krisstöd till gymkort. Eftervård av ensamkommande unga i kommunerna.”] Åbo: Migrationsinstitutet.) som gjorts 2019 varierar sätten att ordna stöd, innehållet i stödet och kostnaderna för det från en kommun till en annan. Stödet kan ordnas i kommunens egen regi eller som köpta tjänster som skaffas av serviceleverantörer och som ofta omfattar arbetsinsatser av familjearbetare, socialarbetare eller socialhandledare. Tjänsternas frekvens varierar, och de kan omfatta några träffar per månad eller bestå av mer omfattande stöd som tillhandahålls veckovis. Omfattningen av och innehållet i det stöd som en ung person får påverkas först och främst av det individuella stödbehovet, förmågan att klara sig i vardagen samt av den fysiska och psykiska hälsan. Till grund för planeringen av stödet ligger en multiprofessionell bedömning av servicebehovet. Där stöds unga personers självständiga boende och de vägleds till utbildning och arbetsliv, hobbyer och fritidsverksamhet. Dessutom övas skötsel av officiella angelägenheter tillsammans med de unga, och de ges stöd i skötseln av sin egen psykiska och fysiska hälsa. De unga stöds också i fråga om livskompetens, integration, tillståndsärenden och kontakter med familjen.

Den största kostnadsposten inom stödet är vanligtvis socialarbetarnas och socialhandledarnas lönekostnader. Utöver lönekostnaderna orsakas utgifter bland annat av det behovsprövade eller

det kompletterande utkomststödet samt av köpet av tjänster och tolktjänster. (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 27 och 49 § i lagen om främjande av integration, RP 79/2020 rd).

Familjegrupphemmens verksamhet grundar sig på integrationslagen och hör således inte heller i nuläget till verksamhet inom socialvården, men i praktiken arbetar familjegrupphemmens personal i många kommuner underställda social- och hälsoväsendet. Som verksamhetsenhet med omvårdnad, omsorg och fostran dygnet runt ligger familjegrupphemsvärksamheten också till innehållet rätt nära verksamhet inom socialvård. Det finns också skäl för att bedöma om det bör föreskrivas om familjegrupphem och annat stöd enligt 27–28 § i lagstiftningen om socialvården eller närmare bestämt lagstiftningen om barnskydd och om organiseringsansvaret för uppgifter som gäller 27 och 28 § i integrationslagen bör överföras på välfärdsområdet och bli en del av ordnandet av social- och hälsovården. I den eventuella nya uppgiften för välfärdsområdet bör man också beakta frågor som gäller avtal och rätt att få information.

Enligt 29 § 2 mom. i integrationslagen ska invandrarbefolkningens behov och främjandet av integrationen beaktas i kommunens och andra lokala myndigheters allmänna planering, verksamhet och uppföljning. Dessa behov ska beaktas också i fortsättningen.

I en del av kommunerna har man organiserat sig så, att socialvården verkställer tjänster enligt integrationslagen till vissa delar. I en del av kommunerna ordnas integrationstjänsterna å andra sidan på annat sätt. I och med lagen om ordnandet övergår, när välfärdsområdenas verksamhet inleds, endast de uppgifter som föreskrivs för dem i lag. Det innebär alltså att socialvården inte längre efter 2023 kan verkställa tjänster enligt integrationslagen. I de kommuner där verksamhet som främjar integration har organiserats av hälsoväsendet bör detta beaktas administrativt, organisatoriskt och i fråga om personalresurser. Särskilt för personalresursernas del ska kommunen fästa uppmärksamhet vid att kommunen har kvar resurser att sköta uppgifter enligt integrationslagen oberoende av att organisationsansvaret för social- och hälsovården övergår till välfärdsområdet.

Enligt integrationslagen ska man, när integrationsplanen utarbetas för en invandrare, beakta till exempel behov av tjänster på grund av hälsotillstånd och andra personliga förhållanden. Man svarar mot invandrarernas behov av social- och hälsovård huvudsakligen genom basservice, men enligt behov också genom specialservice, såsom tjänster inom barnskyddet. Behov av särskilt stöd kan finnas i synnerhet hos kvotflyktingar och bland dem som invandrat som asylsökande. Händelser som lett till landsflykt kan ha orsakat traumatisering på olika nivå. Då behövs kompetens att identifiera och sköta traumat både inom bas- och specialservicen.

Kommunen orsakas kostnader på grund av ordnande av mottagande och av tjänster och åtgärder som främjar integration för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom., det vill säga särskilt de som får internationellt skydd samt kvotflyktingar och deras familjemedlemmar. I 6 kap. i integrationslagen föreskrivs om ersättning av kostnader. Staten ersätter kommunerna för de kostnader som orsakas av åtgärder som ordnats för främjande av integration av invandrare enligt integrationslagen. Kommunerna är berättigade till ersättningar som staten betalar på det sätt som föreskrivs i 6 kap. i integrationslagen. En förutsättning för ersättning av kostnaderna är, att kommunen har utarbetat ett program för integrationsfrämjande som avses i 32 § i integrationslagen och ingått avtal om anvisande av personer som får internationellt skydd med NTM-centralen enligt 41 §.

Enligt 2 § 2 mom. i integrationslagen tillämpas bestämmelserna i 5 kap. om anvisande till kommuner och i 6 kap. tillämpas 45–49 § om ersättning för kostnader på den som 1) får internationellt skydd enligt utlänningslagen, 2) efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats

uppehållstillstånd enligt 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen, 3) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser, och 4) har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd enligt 52 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen. Dessutom ska enligt 2 § 3 mom. bestämmelserna tillämpas på en familjemedlem eller någon annan anhörig till den som avses i 2 mom., om familjebandet har funnits redan innan den som avses i 2 mom. kom till Finland.

Kommunen ersätts alltså inom ramen för statens budget för kostnader orsakade av mottagning och främjande av integration för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. i integrationslagen, det vill säga särskilt för dem som får internationellt skydd. Kommunen betalas kalkylerad ersättning enligt 45 § i integrationslagen för mottagning, vägledning, rådgivning och annat ordnande av verksamhet som stöder integration för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. Dessutom kan kommunen enligt 50 § i integrationslagen ansöka om kalkylerad ersättning för kostnader för anordnande av inledande kartläggning för andra personer än de som är arbetslösa arbetssökande, också för ordnande av inledande kartläggning för personer som invandrat på annan grund. Enligt de faktiska kostnaderna ersätts kommunen för kostnader som orsakats av betalning av utkomststöd (46 §), för specialkostnader inom social- och hälsovården (49 §), kostnader för tolkning samt kostnaderna för stödjande av återflyttning (47 §). Dessutom ersätts kommunen för kostnader för vård av och omsorg för minderåriga som invandrat utan vårdnadshavare (49 §) samt för kostnader för tjänster till offer för människohandel (53 §).

Utöver ersättning av de kostnader som betalas för mottagning och främjande av integration för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. i lagen föreskrivs det i integrationslagen om ersättning för kostnader för utkomststöd till personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium och för kostnader som orsakas av hälso- och socialvårdstjänster (51 och 52 §). I praktiken finns det mycket få personer kvar som omfattas av ersättningar enligt 51 §, för återflyttningsskön stängdes den 1 juli 2011. De som hade anmält sig till återflyttningsskön inom utsatt tid hade ännu möjlighet att flytta till Finland inom en övergångstid på fem år före den 1 juli 2016. Övergångstiden gällde dock inte de som hört till den förflyttade befolkningen från Ingermanland och inte de som tjänstgjort i finska armén under 1939–1945. Kommunen kan få ersättningar också för utkomststöd till personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium och för kostnader som orsakas av de ovannämnda tjänsterna när personen har fått uppehållstillstånd enligt 49 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen (301/2004). Enligt punkten i fråga ska utlänningar som kommit till Finland utan uppehållstillstånd beviljas uppehållstillstånd, om utlänningen har varit finsk medborgare eller om åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes far- eller morföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare.

Enligt lagen om utkomststöd hör till utkomststödet grundläggande utkomststöd som verkställs av Folkpensionsanstalten (nedan *FPA*) samt kompletterande och förebyggande utkomststöd som verkställs av kommunens socialvård. Enligt 5 b § i lagen om utkomststöd (1412/1997) är kommunens finansieringsandel av kostnaderna för det grundläggande utkomststödet 50 procent. I lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) föreskrivs om statsandel för utkomststöd som betalas av kommunen. Lagen i fråga (1704/2009) har upphävts genom lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021), som träder i kraft den 1 januari 2023. Kommunen betalar i nuläget hälften av kostnaderna för det grundläggande utkomststöd som FPA verkställer. FPA får finansiering av staten ur den allmänna fonden för social trygghet och statsandelarna för kommunens basservice minskas i efterskott med den andelen. För invandrades del är statens ersättning 100 procent. Därför är det grundläggande utkomststöd som de får ett sådant som kommunens finansiering på 50 procent inte gäller. Finansieringslösningen för det grundläggande utkomststödet hör till kommunernas allmänna verksamhetsområde och möjlighet att

på många sätt främja sysselsättning och välfärd. Som bäst bereds en ändring i kommunens ansvar för utgifterna för det grundläggande utkomststødet. I fortsättningen ansvarar välfärdsområdet för kompletterande och förebyggande stöd.

Statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens kostnader för främjande av integration (1393/2011) reglerar det kalkylerade ersättningsbeloppet och den ersättning som ska betalas för arrangemangen för inledande kartläggning. Arbets- och näringsministeriet har utfärdat en anvisning om ersättning till kommunerna för kostnader som uppstår vid tillämpning av lagen om främjande av integration (01.04.2021 VN/9190/2021-TEM-1).

Ersättningarna fördelas i kalkylerade ersättningar och ersättningar som betalas enligt faktiska kostnader. Ersättningarna till kommunerna betalas av NTM-centralernas samt TE-byråernas utvecklings- och förvaltningscenter (nedan *UF-center*). UF-centret ansvarar för behandling av, utbetalning av och tillsyn över kommunernas ansökningar om ersättningar. Om kommunen inte uppfyller de förutsättningar som nämns i lagen kan UF-centret ålägga kommunen att betala tillbaka ersättningen eller en del av den enligt 55 § i integrationslagen.

År 2020 betalades ur arbets- och näringsministeriets huvudtitel 32, momentet Statens ersättningar för integration (32.50.30), ca 185 miljoner euro, sammanlagt 159 668 127 euro i ersättningar till kommunerna. Under 2020 ersattes kommunernas social- och hälsovårdskostnader med nästan 30 miljoner euro och barnskyddskostnader med nästan 18 miljoner euro. I statsbudgeten för 2021 har cirka 171 000 000 euro och i budgeten för 2022 ca 157 miljoner euro reserverats på det aktuella momentet,. Ersättning för basinkomst har betalats till Folkpensionsanstalten.

Välfärdsområdena, som inleder verksamheten vid ingången av 2023, ansvarar i fortsättningen för social- och hälsovårdstjänster på det sätt som det föreskrivs om i lagen om ordnandet och lagen om välfärdsområden. Därför övergår ansvaret för ordnandet av social- och hälsovården till välfärdsområdet. Genom integrationslagen har bland annat ersättningar möjliggjorts för specialkostnader inom social- och hälsovården till kommunerna. Det är dock i fortsättningen hos välfärdsområdet som kostnader uppstår för ordnandet av dessa tjänster som enligt den gällande integrationslagen skulle vara kostnader för kommunen som kommunen kan ansöka om statlig ersättning för på det sätt som föreskrivs i 6 kap. Det är ändamålsenligt att välfärdsområdet har möjlighet att ansöka om dessa ersättningar av staten för kostnader som uppkommer efter den 1 januari 2023.

I kommunernas och välfärdsområdenas personalarrangemang ska det observeras att personalen övergår till välfärdsområdet med sina uppgifter. Kommunen måste dock även framöver ha personal för sina uppgifter att främja integration enligt integrationslagen, såsom att utarbeta inledande kartläggning och integrationsplan. I nuläget har främjande av integration och uppgifter inom socialvården kunnat utföras av samma enhet i kommunerna. I fortsättningen kan invandrare få tjänster samtidigt från flera olika myndigheter med organiseringsansvar, till exempel av välfärdsområdet som ansvarar för social- och hälsovårdstjänsterna eller av kommunen som ansvarar för tjänster som gäller att främja integration. I nuläget är det möjligt att en person är kund på flera håll, till exempel för att få sysselsättningstjänster och inom socialvården. Även i fortsättningen tillhandahålls invandrare på samma sätt som andra social- och hälsovårdstjänster enligt behov såsom också i nuläget, trots att organiseringsansvaret övergår till välfärdsområdet. Dessutom finns även i fortsättningen uppgifter som främjar integration och som det föreskrivs om i integrationslagen kvar hos kommunerna.

3 Målsättning

Syftet med de föreslagna ändringarna i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen är att tekniskt uppdatera lagstiftningen så att den motsvarar det nya verksamhetsfältet och organiseringsansvaret. Syftet med propositionen är inte att ingripa i lagstiftningens innehåll. Syftet är att uppdatera lagen så, att välfärdsområdena, när organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna övergår från kommunerna till välfärdsområdena, som ny ordnare av social- och hälsovårdstjänster kommer med i samarbetsmodellen enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

Vad gäller ändringarna i integrationslagen är målet att bevara likvärdiga och högklassiga social- och hälsovårdstjänster för invandrare som omfattas av tillämpningsområdet för integrationslagen även i fortsättningen, när organisationsansvaret för social- och hälsovården övergår från kommunerna till välfärdsområdet genom att göra det möjligt att ansöka om ersättning av staten för kostnader som uppkommer. Ett mål är också att reglera ordnandet av boende och stöd för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare så, att det möjliggörs för välfärdsområdet att sköta uppgiften.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Genom lagen om välfärdsområden och lagen om ordnandet av social- och hälsovård övergår organiseringsansvaret för social- och hälsovården vid ingången av 2023 från kommuner till välfärdsområden. Enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen är målet för den sektorsövergripande samservicen att främja sysselsättningen av arbetslösa genom att de erbjuds offentlig arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster i enlighet med sitt servicebehov. Det föreslås att ändringar av huvudsakligen teknisk natur görs med anledning av att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänster övergår.

Genom lagen om välfärdsområden och lagen om ordnandet av social- och hälsovård övergår organiseringsansvaret för social- och hälsovården vid ingången av 2023 från kommunerna till välfärdsområdena. För ordnandet av social- och hälsovården ansvarar välfärdsområdena, Helsingfors stad och Samkommunen HNS för sin del. För välfärdsområdena i Nylands och Helsingfors stads del tillämpas enligt 2 § 2 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland dessutom vad som föreskrivs om välfärdsområden och ordnandet av social- och hälsovård i lagen om ordnande av social- och hälsovård. I 2 § 5 mom. i den lagen föreskrivs bland annat att på Samkommunen HNS tillämpas dessutom vad som annanstans i lag föreskrivs om ordnande av hälso- och sjukvård. Med anledning av den ovan nämnda regleringen hänvisas det endast till välfärdsområdet i de bestämmelser som ska ändras enligt förslaget. Med det avses också välfärdsområdena i Nyland, Helsingfors stad och Samkommunen HNS till de delar de uppgifter som det föreskrivs om i denna lag hör till deras organiseringsansvar.

Integrationslagen

För integrationslagens del föreslås det att det i 6 kap. som gäller statliga ersättningar till kommunerna också möjliggörs för välfärdsområdena att ansöka om ersättningar för de kostnaders del som ska ersättas, som enligt integrationslagen i nuläget ersätts till kommunerna, och som

uppkommer hos välfärdsområdena från och med den 1 januari 2023. Eftersom kommunen med stöd av den gällande integrationslagen har möjlighet att söka ersättningar retroaktivt i två år efter att de uppkom, föreslås det att det framöver dock också ska bli möjligt att kommunen fortfarande före årets slut 2022 kan ansöka om ersättning av staten för kostnader som uppkommit för kommunen. Då kan både kommunen och välfärdsområdet söka ersättningar av staten för de kostnader som uppkommit för dem, som ska ersättas enligt integrationslagen.

Det föreslås också att det föreskrivs om nödvändiga ändringar som kräver att välfärdsområdet kan ansvara för ordnandet av stöd till barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare som avses i 27 och 28 § i integrationslagen, inklusive för inrättandet av familjegrupper och andra bostadsenheter. Avsikten är att detaljerade föreskrifter som gäller saken för socialvårdslagstiftningens del utarbetas senare som en del av totalreformen av integrationslagen.

Dessutom föreslås det att de gällande avtalen mellan kommunen och NTM-centralen, som är ett krav för familjegrupperns verksamhet, samt för att få ersättning för en del av kostnaderna, övergår från kommunerna till välfärdsområdena från och med ingången av 2023. Då behöver inte välfärdsområdet och NTM-centralen särskilt för varje invandrars del avtala om de kostnader som uppkommer och som kräver avtal, för att välfärdsområdet ska kunna ansöka om statens ersättning för dem. Dessutom ska det föreskrivas om välfärdsområdenas rätt att få information och om personalens övergång i samband med familjegrupperns verksamheten.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

De ändringar som föreslås i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen med anledning av reformen av social- och hälsovården har inte några självständiga ekonomiska konsekvenser. De ekonomiska konsekvenserna av reformen av social- och hälsovården har omfattande bedömts i regeringens proposition om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 241/2020 rd). I lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen föreskrivs det om kommunerna som myndigheter som har organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna. Organiseringsansvaret för tjänsterna i fråga övergår genom reformen av social- och hälsovården den 1 januari 2023 till välfärdsområdena och lagen uppdateras till att tekniskt sett motsvara denna ändring.

Inte heller de ändringar som föreslås i integrationslagen bedöms få konsekvenser för anslagen i den offentliga ekonomin på allmän nivå. En del av de kostnader som enligt den gällande lagen orsakas kommunen av mottagning och främjande av integration av de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. samt kostnader för bland annat återflyttare och familjegrupper betalas efter reformen till välfärdsområdet på samma sätt som de nu har betalats till kommunen på grund av att organiseringsansvaret för social- och hälsovården vid ingången av 2023 övergår till välfärdsområdets ansvar.

I statsbudgeten har anslagen som främjar integration budgeterats på huvudtitlarna för flera ministerier. Arbets- och näringsministeriet ansvarar för den allmänna utvecklingen, planeringen och styrningen av integrationspolitiken samt för samordnandet av den, och främjandet av goda etniska relationer, för riksomfattande utvärdering och uppföljning samt handleder närings-, trafik- och miljöcentralerna i motsvarande uppgifter. Ur dess huvudtitel riktas anslag bland annat till kommunerna för kostnader som orsakas av mottagning av, främjande av integration för och inledande kartläggning för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. samt för andra kostnader som definierats i lagen. Förslaget bedöms således inte få konsekvenser för den offentliga ekonomins

anslag på allmän nivå, för nivån på anslaget ändras inte i och med reformen. Anslaget fördelas både på kommunerna och välfärdsområdena för olika kostnader som ska ersättas.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Reformen av social- och hälsovården har betydande konsekvenser både för kommunernas och välfärdsområdenas uppgifter, vilket avspeglas också på kommunernas främjande av integration samt på uppgifter som gäller sektorsövergripande samservice. Genom reformen övergår organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna och nästan hela personalen inom kommunernas social- och hälsovård till välfärdsområdet. I och med organiseringsansvarets övergång och de tekniska ändringar som med anledning av det föreslås i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen kommer till exempel användarrättigheterna till den sektorsövergripande samservicens kundregister att ändras. UF-centret ansvarar för beviljande av användarrättigheterna, och ändringen påverkar centrets arbetsmängd. Med anledning av reformen av social- och hälsovården har de ändringar som föreslås i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen dock inte några separata konsekvenser för myndigheternas verksamhet. Konsekvenserna beror på att ordnaren av social- och hälsovårdstjänster byts.

Genom integrationslagen föreslås nya uppgifter för välfärdsområdena i samband med ordnandet av verksamhet i familjegrupphem. Familjegrupphem finns för närvarande i cirka 10 kommuner i Finland, så uppgiften bedöms inte på något betydande sätt öka välfärdsområdenas uppgifter. Det finns också skäl för att beakta att kommunernas personal inom social- och hälsovården genom reformen av social- och hälsovården övergår till välfärdsområdena inklusive familjegrupphemens personal, som har kompetens inom socialvården enligt integrationslagen. Om det inte möjliggörs genom lag att uppgiften överförs till välfärdsområdena uppkommer resursbehov för kommunerna, och familjegrupphemens verksamhet måste ordnas som köptjänst också i de kommuner där de nu är underställda socialväsendet.

4.2.3 Samhälleliga konsekvenser

Målet för den sektorsövergripande modellen för samarbete som det föreskrivs om i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen är att främja sysselsättningen av arbetslösa genom att de erbjuds offentlig arbetskraftsservice, social-, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster. Det föreskrivs inte om några nya tjänster som ska tillhandahållas arbetslösa i den lagen. De myndigheter som deltar i handlingsmodellen är skyldiga att samordna de tjänster som nu finns till buds till en helhet som är ändamålsenlig med tanke på sysselsättningen av arbetslösa. Det föreslås att de nödvändiga ändringar som beror på att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna överförs görs i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Eftersom organiseringsansvaret övergår från kommunerna till välfärdsområdena den 1 januari 2023 ska den myndighet som har organiseringsansvaret uppdateras till att motsvara det också i den lagen. De ändringar i lagen som föreslås i denna proposition kommer således inte att få några separata samhälleliga konsekvenser. I de ändringar som föreslås i denna proposition föreslås inte några innehållsliga ändringar i samservicen som främjar sysselsättningen, utan den uppdateras så att den motsvarar de ändringar av myndigheter som sker med anledning av reformen av social- och hälsovården.

För integrationslagens del ska ordnandet av de social- och hälsovårdstjänster som invandrare får enligt lagen om integration tryggas i fortsättningen när social- och hälsovårdstjänsterna övergår från kommunerna till välfärdsområdena. Om reformen inte genomförs kan välfärdsområdena inte ansöka om ersättningar från staten och det kan vara utmanande att annars täcka de kostnader som uppkommer på grund av ordnandet av tjänsterna. Genom reformen möjliggörs

också i fortsättningen likvärdiga och högklassiga tjänster för de invandrare som omfattas av tjänsterna i integrationslagen.

För minderårigas del vill man med förslaget trygga verksamhetens kontinuitet i familjegrupphemmen samt barnens omvårdnad, omsorg och fostran. Vårdsområdet kan som större aktör ha bättre beredskap till exempel för att ordna omvårdnad dygnet runt, utveckla personalens kompetens och svara på barnens behov.

5 Alternativa handlingsvägar

Vid beredningen av lagen om främjande av integration bedömdes det om det skulle vara möjligt att i denna proposition inte föreslå uppgifter för vårdsområdet som gäller att inrätta familjegrupphem. Då skulle ansvaret för dem blivit kvar hos kommunerna. Familjegrupphemmens personal arbetar i nuläget underställda social- och hälsovårdsväsendet i många kommuner, och enheternas uppgift ligger enligt vad som beskrivs ovan till innehållet nära verksamhet inom socialvården, så det är ändamålsenligt att reglera om deras uppgift för vårdsområdet. Det finns också skäl för att observera att en del av familjegrupphemmens personal arbetar underställda social- och hälsovårdsväsendets förvaltning och strukturer. Därför blir personalens övergång från kommunen till vårdsområdet problematisk, om inte också uppgiften som gäller familjegrupphem övergår.

Under beredningen utreddes också möjligheten att kommunen och vårdsområdet avtalar om att ordna verksamheten på det sätt som bestäms i 8 § i lagen om vårdsområden. Enligt den kan vårdsområdet med stöd av avtal sköta sådana kommunala uppgifter som inte hör till kommunens uppgifter enligt lag. En förutsättning för skötseln av sådana uppgifter är att alla kommuner inom det område som vårdsområdet omfattar deltar i ingåendet av avtalet, att kommunerna har anvisat vårdsområdet finansiering för skötseln av uppgifterna och att de uppgifter som sköts hänförs till vårdsområdets uppgiftsområde. Det konstaterades dock att villkoren enligt den inte uppfylls, och det är således inte möjligt att avtala.

Dessutom bedömdes möjligheten att ändra lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen. I 65 § i den lagen föreskrivs om överföring av uppgifter inom miljö- och hälsoskyddet i vissa fall. Enligt den kan kommunerna och vårdsområdet avtala om att vårdsområdet åtar sig att sköta dessa kommunala uppgifter. Motsvarande formulering utreddes också för ordnandet av familjegrupphemmens verksamhet, men det konstaterades att det är tydligare att reglera uppgiften direkt för vårdsområdet. Då behöver inte heller finansieringen gå via kommunen.

Ett alternativt sätt för genomförandet bedömdes vara en möjlighet att reglera ordnandet av stöd och boende för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare i lagstiftningen om socialvården eller barnskyddet. Det konstaterades att det alternativet kräver noggrannare bedömning och att det är skäl att bedöma den möjligheten i totalreformen av integrationslagen.

Under beredningen har också förslag till mer omfattande ändringar av integrationslagen bedömts. Under beredningen har olika alternativ bedömts för vem som ska ansvara för den inledande kartläggningen och uppgörandet av integrationsplanen från och med den 1 januari 2023 samt för hur det inledande skedet av kvotflyktingars och asylsökandes ankomst till kommunen ska ordnas. Närmare bedömdes möjligheten att vårdsområdet ansvarar för dessa uppgifter. Riksdagen har förutsatt (TeUB 6/2018 rd–EÅ 10/2017 rd) om hur integrationen fungerar) att helhetsansvaret för integrationen överförs på kommunerna. I statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet (Statsrådets publikationer 2021:63) betraktas också

detta som en utgångspunkt. Det vore inte förenligt med dessa riktlinjer att överföra ansvaret för uppgifter som avser den inledande kartläggningen och integrationsplaner enligt integrationslagen på välfärdsområdena. Inte heller enligt lagstiftningen om välfärdsområdena hör främjande av integration till välfärdsområdenas uppgifter. Under beredningen av ändringen av integrationslagen har det inte bedömts att det finns skäl att ändra den gällande integrationslagen till dessa delar.

I enlighet med gällande lag svarar kommunen också efter 2023 för den inledande kartläggningen och integrationsplanen för invandrare som får annat än tillfälligt uppehållstillstånd, på vilka integrationslagen tillämpas. För det ändamålet får kommunen fortsättningsvis uppgifter om sådana invandrare av Folkpensionsanstalten. Dessutom kan kommunen fortsättningsvis utarbeta en inledande kartläggning och en integrationsplan också för andra invandrare som bedöms behöva det. I praktiken har sådana utarbetats i synnerhet för personer som åtnjuter internationellt skydd och för andra sådana personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. i integrationslagen. Arbets- och näringsbyrån ansvarar fortsättningsvis för den inledande kartläggningen och integrationsplanen för invandrare som anmäler sig som arbetssökande. I den inledande kartläggningen bedöms i synnerhet invandrarens kunnande, tidigare utbildnings- och arbetshistoria samt språkkunskaper. I integrationsplanen kommer man överens om deltagande i integrationsutbildning eller annan utbildning, och i synnerhet om sysselsättningsfrämjande åtgärder och tjänster. I den inledande kartläggningen bedöms inte behovet av, och i integrationsplanen kommer man inte överens om, social- och hälsovårdstjänster. För detta finns bedömningar av servicebehov och klientplaner enligt social- och hälsovårdslagstiftningen. En invandrare som har behov av social- och hälsovårdstjänster kan naturligtvis samtidigt både vara klient hos kommunens eller arbets- och näringsbyråns integrationstjänster och välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster. Enligt 35 § i socialvårdslagen är kommunala tjänsteinnehavare skyldiga att meddela om invandrare som behöver socialservice. Samarbetet mellan myndigheter är viktigt i sammanhanget.

Även efter 2023 skulle kommunen ansvara för mottagandet av kvotflyktingar, och skulle komma överens med NTM-centralen om anvisandet av den person som avses i 2 § 2 och 3 mom. till kommunen. Kommunen skulle då förvärva en lägenhet åt en till kommunen anvisad person. Enligt 49 § 1 mom. 3 punkten i integrationslagen får kommunen av särskilda skäl ersättning för övriga kostnader som kommunen har i fråga om de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. Arbets- och näringsministeriet har utarbetat anvisningar om ersättning till kommunerna för kostnader som uppstår vid tillämpning av lagen om främjande av integration (1386/2010) (VN/9190/2021-TEM-1). Enligt punkt 5.5. av anvisningarna kan utgifter ersättas för reservering av bostäder för personer som får internationellt skydd, till exempel hyror eller elräkningar eller direkta kostnader för möblering av bostaden, då reservering av bostaden innan personen/familjen anländer till Finland eller flyttar till kommunen inte har kunnat undvikas. Det innebär att kommunen, då den fattar beslut med NTM-centralen om att anvisa en person till kommunen, reserverar en lägenhet åt personen. Det kan dock ta några månader för en person att komma till landet och på grund av detta skulle dessa kostnader för att reservera en bostad kunna ersättas till kommunen. Hyresavtalet i kommunens namn skulle övergå i personens namn när hen flyttar till kommunen. Hyran skulle därefter betalas från de förmåner en person får, såsom utkomststöd eller bostadsbidrag. Dessutom bör kommunen innan personen flyttar till landet ordna med el-, vatten- och andra nödvändiga avtal för den lägenhet som är reserverad för honom eller henne. Avtalen skulle överföras i personens namn vid ankomsten till Finland. Bostadskostnaderna förs över på personen själv efter inresan. I praktiken krävs beslut av förmåner som fattas av FPA och välfärdsområdet för betalning.

I dagsläget ansvarar kommunen för att bevilja förebyggande och kompletterande utkomststöd. En ändring av utkomststödslagen förbereds dock för att ge ansvaret till välfärdsområdet. Det

grundläggande utkomststödet beviljas av Folkpensionsanstalten. Vårdförskåningen skulle i fortsättningen vid behov proaktivt ansöka om utkomststöd till en kvotflykting eller annan person som anvisas till kommunen. Det är viktigt att det för en kvotflykting eller annan person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. i integrationslagen och som anvisas till kommunen de första dagarna ordnas möten med socialvården för att beskriva hur det finska socialskyddssystemet fungerar och ge förmånsrelaterad rådgivning. Det åligger vårdförskåningen att ge vägledning och råd om förmåner samt att dokumentera diskussionerna enligt lag.

Kommunen ska också ge invandrare vägledning och rådgivning enligt integrationslagen. Invandrare ges lämplig vägledning och rådgivning om åtgärder och tjänster som främjar integration samt om arbetslivet. Kommunen kan bistå personen med att till exempel fylla i handlingar som rör familjeåterförening.

I beredningen har man även bedömt gränsdragningen av vilken myndighet som ansvarar för de uppgifter som rör inredning av bostaden och rådgivning. Om personen ännu skulle vara i Finland när inköp borde göras med förmåner, skulle vårdförskåningen ansvara för att uträta ärenden för personens räkning. I det här fallet kunde vårdförskåningen skaffa nödvändiga förnödenheter för de första dagarna till lägenheten, till exempel en säng.

Utgångspunkten kommer även fortsättningsvis att vara att inköp av möbler och bohag till bostaden i huvudsak skulle ske efter att personen är i kommunen och själv kan delta i dessa inköp. I fortsättningen bör kommunen bistå personen med att köpa andra möbler, konsumtionsvaror och livsmedel vid behov. I det här fallet skulle en kommunal tjänsteman, till exempel en invanderrådgivare, kunna vara med och uträta ärenden med personen i olika butiker. Dessa inköp skulle kunna finansieras med en betalningsförbindelse kopplat till det utkomststöd som vårdförskåningen sökt för personen. Kommunen skulle också kunna samarbeta med till exempel lokala organisationer och möbler skulle också kunna anskaffas genom donationer, som nu är fallet. Kommunen bör också bistå personen med att lära känna lägenheten och kommunen. Om en person har nedsatt funktionsförmåga eller annat behov av särskilt stöd på grund av uppenbara social- och hälsovårdsbehov kan det dock bli nödvändigt att även en person med yrkeskompetens inom socialvården inom vårdförskåningen är som stöd i dessa åtgärder.

Utgångspunkten är att kommunen även skulle ansvara för att ta emot kvotflyktingen vid flygplatsen. Kommunen skulle dock kunna komma överens om att till exempel en lokal organisation tar emot och transporterar personen. Om en person har betydande social- eller hälsovårdsbehov, på grund av vilka det vid mottagande borde delta även social- eller hälsovårdspersonal inom vårdförskåningen, bör kommunen i samarbete med vårdförskåningen se till att en sådan person deltar i att ta emot personen.

Vårdförskåningen skulle ansvara för social- och hälsovården för flyktingar och för den inledande hälsokontrollen av kvotflyktingar. Kommunen skulle i sin tur ansvara för att organisera småbarns pedagogik, utbildning, idrotts-, ungdoms-, kultur- och fritidstjänster samt för sina uppgifter enligt integrationslagen. På grund av ovanstående skulle ett samarbete mellan kommunen och vårdförskåningen och fastställandet av praxis vara väsentligt. Främjande av inkludering är till exempel ett mål enligt såväl integrationslagen som socialvårdslagen. Vid organisering och samordning av verksamhet och tjänster med anknytning till främjandet av inkludering ska samarbete utföras, med beaktande av tjänster och möjligheter som tillhandahålls av den tredje sektorn.

Under beredningen har det också bedömts om kommunens uppgifter för främjande av integration kan ordnas genom konkurrensutsättning, så att de till exempel utförs av företag eller orga-

nisationer i tredje sektorn. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Enligt motiveringarna till grundlagen (RP 1/1998 rd) avses med offentliga förvaltningsuppgifter en administrativ uppgiftshelhet som exempelvis omfattar uppgifter i anslutning till verkställighet av lagar samt beslutsfattande om personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner. Enligt den konstitutionella principen om tjänstemannaförvaltning får offentlig makt i Finland endast utövas av myndigheter, och i myndigheternas namn endast av tjänsteinnehavare som på lagligt sätt utnämnts till tjänster. Enligt motiveringarna till grundlagen (RP 1/1998 rd) kan någon annan än en myndighet till exempel vara ett statligt affärsverk eller en privaträttslig sammanslutning.

I integrationslagen föreskrivs det om arbets- och näringsbyråns och kommunens uppgifter bland annat för vägledning och rådgivning (8 §), inledande kartläggning (9–10 §), integrationsplan (11–19 §) samt anvisande till integrationsutbildning (21 §). Under beredningen har det bedömts att dessa uppgifter inte innebär betydande utövning av offentlig makt. Den inledande kartläggningen, integrationsplanen och anvisning till integrationsutbildning eller andra tjänster enligt integrationsplanen innebär utövning av offentlig makt som berör den enskildes rättigheter, skyldigheter och förmåner. Därför får kommunen eller arbets- och näringsbyrån inte lägga ut sådana uppgifter på någon tredje part. De ska alltså utföras av en kommunal tjänsteinnehavare under tjänsteansvar. Det föreskrivs om ändringssökande i 10 kap. i integrationslagen. Enligt 83 § får ändring inte sökas genom besvär i ett beslut om en integrationsplan. Därför får det inte ens föreskrivas genom lag att dessa uppgifter anförtros någon annan än en myndighet. Däremot bedöms inte vägledning och rådgivning enligt 8 § i integrationslagen innefatta utövning av offentlig makt, och de ska inte heller betraktas som offentliga förvaltningsuppgifter, och därför kan arbets- och näringsbyrån eller kommunen också framöver lägga ut dem om de så önskar. Därför behöver inte heller bestämmelserna om dem ändras.

6 Remissvar

7 Specialmotivering

Lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

1 §. *Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.* Paragrafen ska i övrigt motsvara den gällande paragrafen, men 1 mom., där sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen definieras, ändras enligt förslaget så, att hänvisningen till kommunen ändras till en hänvisning till välfärdsområdet. Innehållet i definitionen av service ändras inte som följd av denna proposition. Ändringen görs för att organiseringsansvaret för kommunens lagstadgade social- och hälsovårdstjänster övergår från kommunerna till välfärdsområdena. I definitionen ändras således en av myndigheterna till att motsvara ändringen i organiseringsansvaret.

Enligt 2 mom. är målet för den sektorsövergripande samservicen att främja sysselsättningen av arbetslösa genom att de erbjuds offentlig arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster i enlighet med sitt servicebehov. Det föreskrivs särskilt om hur servicen och tjänsterna ska tillhandahållas. I momentet föreslås inga ändringar. Enligt de nuvarande detaljerade motiveringarna i momentet är kommunens lagstadgade social- och hälsovårdstjänster centrala kommunala tjänster med tanke på genomförandet av målet. Organiseringsansvaret för tjänsterna övergår den 1 januari 2023 från kommunerna till välfärdsområdet. Enligt de gällande motiveringarna i momentet beaktas också de andra än lagstadgade tjänster

som kommunerna tillhandahåller med målet att främja sysselsättningen. När kommunens lagstadgade roll som ordnare av social- och hälsovårdstjänster i den sektorsövergripande samservice försvinner är det ändå ändamålsenligt att kommunen, om den vill, frivilligt kan erbjuda dessa andra tjänster också till kunder inom den sektorsövergripande samservice, om kommunen ordnar tjänsterna. För tydlighetens skull konstateras, att det genom denna proposition inte föreslås bestämmelser om nya tjänster som tillhandahålls arbetslösa, utan om tjänster enligt den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, i vilken myndigheterna är skyldiga att samordna de nuvarande lagstadgade tjänsterna som tillhandahålls. Det föreskrivs separat om de nämnda tjänsterna i de lagar som gäller varje tjänst.

2 §. Hänvisning till sektorsövergripande samservice. Hänvisningarna till kommunen i paragrafen ändras till hänvisningar till välfärdsområdet.

I det gällande 3 mom. föreskrivs om hänvisande av en arbetslös till sektorsövergripande samservice. Enligt momentet ska arbets- och näringsbyrån, kommunen eller Folkpensionsanstalten hänvisa en arbetslös som uppfyller förutsättningarna i 2 mom. till sektorsövergripande samservice. Enligt specialmotiveringarna till momentet kan initiativ till samservice komma också från någon annan än de myndigheter som är skyldiga att hänvisa, till exempel en serviceproducent. Motiveringen ska kompletteras så, att ett exempel på en annan aktör också kan vara kommunen. Eftersom kommunens nuvarande roll i samservice ändras som följd av att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna ändras kan initiativ till behov av sektorsövergripande samservice oftare än i nuläget komma också från kommunen.

3 §. Utredningsperiod. I paragrafen föreskrivs om en utredningsperiod i början av den sektorsövergripande samservice. Hänvisningarna till kommunen i paragrafen ändras till hänvisningar till välfärdsområdet.

4 §. Hur en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas, följs upp och revideras. Hänvisningarna till kommunen i 1 och 2 mom. ändras till hänvisningar till välfärdsområdet.

5 §. Skyldigheter i samband med en sektorsövergripande sysselsättningsplan. I 3 mom. föreskrivs om arbets- och näringsbyråns och kommunens skyldighet att upplysa den arbetslöse om de skyldigheter som följer för honom eller henne av den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. Hänvisningen till kommunen i 3 mom. ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

6 §. När sektorsövergripande samservice avslutas. Hänvisningen till kommunen ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

7 §. Hur sektorsövergripande samservice ordnas samt styrs nationellt. I 2 mom. föreskrivs det om verksamhetsställen för att erbjuda sektorsövergripande samservice. Dessutom föreskrivs det i momentet om anvisande av personalresurser för sektorsövergripande samservice. Det föreslås att 2 mom. ändras så att arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdena inom dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten inom det område som består av de kommuner som hör till respektive ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice för tillhandahållande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska ha minst ett gemensamt verksamhetsställe. I momentets andra mening föreskrivs det om anvisande av personalresurser till den sektorsövergripande samservice. Där ändras hänvisningen till kommuner så att den avser välfärdsområden. Hänvisningarna till kommunen i 2 mom. ändras till hänvisningar till välfärdsområdet. Paragrafen ska inte ändras till andra delar. Enligt det gällande 1 mom. ska det inom verksamhetsområdet för varje arbets- och näringsbyrå för ordnande av sektorsövergripande samservice finnas ett behövligt antal ledningsgrupper för sektorsövergripande samservice. Kommunerna inom en arbets- och näringsbyrås verksamhetsområde ska utse personer som leder ordnandet av

den sektorsövergripande samservicen inom de ramar som ledningsgruppen anger. Arbets- och näringsministeriet tillsätter en styrgrupp som ska styra den sektorsövergripande samservicen i hela landet. Eftersom 1 mom. inte ändras ska kommunerna fortfarande utse de personer som leder ordnandet av den sektorsövergripande samservicen. I 7 § 3 mom. i den gällande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen finns en bestämmelse om bemyndigande att utfärda förordning. Statsrådets förordning om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1377/2014) har utfärdats med stöd av den. Enligt 4 § 1 mom. i den förordningen ska ledningsgruppen godkänna den person som ska leda organiseringen och dennes ersättare innan de utses. Förordningen uppdateras senare så, att den motsvarar de ändringar av myndigheter som beror på reformen av social- och hälsovården, och välfärdsområdena ska vara med i ledningsgrupperna. Om kommunerna enligt förslaget ska ha kvar rätten att utse den ledande personen har de också kvar sin roll i nätverkssamarbetet för den sektorsövergripande samservicen.

8 §. *Hur kostnaderna för sektorsövergripande samservice fördelas.* I paragrafen föreskrivs om hur personal- och andra kostnader som gäller sektorsövergripande samservice fördelas mellan arbets- och näringsbyrån, de kommuner som hör till dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten. Hänvisningarna till kommunen i paragrafen ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

9 §. *Kundregistret över sektorsövergripande samservice.* Paragrafens 1 och 3 mom. ändras så, att hänvisningarna till kommunen ändras till hänvisningar till välfärdsområdet. Paragrafens 4 mom. ändras så, att där uppdateras och preciseras de rätta aktörerna till vilka användarrättighet till kundregistret för den sektorsövergripande samservicen kan beviljas. I 1 mom. ska det föreskrivas att kundregistret för den sektorsövergripande samservicen används för skötsel av de uppgifter som regleras i denna lag. Eftersom de uppgifter som föreskrivs för kommunen i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen i reformen av social- och hälsovården övergår från kommuner till välfärdsområden ska hänvisningen till kommunen ändras till en hänvisning till välfärdsområdet. Också hänvisningen till kommunen i 3 mom. ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

I 4 mom. regleras användarrättigheterna till kundregistret för den sektorsövergripande samservicen. Enligt den gällande lagen kan användarrättighet på ansökan beviljas arbets- och näringsbyrån, kommunen, samkommunen eller Folkpensionsanstalten. Användarrättigheter kan beviljas en person som är anställd hos arbets- och näringsbyrån, kommunen, samkommunen eller Folkpensionsanstalten och som sköter uppgifter som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. I 4 mom. ska det tilläggas att närings- trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter också på ansökan av välfärdsområdet får bevilja användarrättigheter till kundregistret över sektorsövergripande samservice till personer som är anställda av välfärdsområdet och som sköter uppgifter som det föreskrivs om i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Dessutom ska kommunen och samkommunen preciseras så, att det från och med den 1 januari 2023 gäller en kommun eller samkommun som enligt lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen ansvarar för uppgifter enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Enligt det som föreslås kan användarrättighet på ansökan beviljas arbets- och näringsbyrån, kommuner eller samkommuner som med stöd av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020), nedan kommunförsökslagen, ansvarar för uppgifter som regleras i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, välfärdsområden och Folkpensionsanstalten. På motsvarande sätt kan användarrättighet beviljas en person som är anställd av arbets- och näringsbyrån, kommuner eller samkommuner som med stöd av kommunförsökslagen ansvarar för uppgifter som regleras

i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, välfärdsområden och Folkpensionsanstalten som sköter uppgifter som regleras i den lagen.

I kommunförsökslagen regleras inte användarrätt till kundregistret över sektorsövergripande samservice. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen och av vissa andra lagar (RP 43/2021 rd) föreslogs även ändringar i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Ändringen gjordes genom lagen om en ändring av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (421/2021). För den lagens del korrigerades regleringen om användarrättigheter till kundinformationssystem genom ändring av 9 § 4 mom. Bakgrunden till ändringen var de praktiska problem som framgått i den sektorsövergripande samservicen, vilka berodde på en ändring i kommunförsökslagen som trädde i kraft den 1 juli 2020, enligt vilken rätt till kundregistret kunde beviljas enbart personer i tjänsteförhållande. Genom lagändringen 2020 var avsikten inte att ta ställning till hur kommunerna eller Folkpensionsanstalten ordnar sina anställdas anställningsförhållanden. Efter lagändringen (424/2021) motsvarar 9 § 4 mom. i den nuvarande lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen den ursprungliga bestämmelse som grundlagsutskottet godkänt (GrUU 41/2014 rd) till den delen att användarrättighet till kundregistret över sektorsövergripande samservice (nedan kundregistret) inte förutsätter tjänsteförhållande. Någon separat bestämmelse om användarrättigheterna till kundregistret ansågs inte heller behövas i den ovannämnda propositionen (RP 43/2021), eftersom en person i kommunens tjänst, och enligt det moment som fogades till i propositionen, en person i samkommunens tjänst, som sköter uppgifter som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, kunde beviljas användarrättighet direkt med stöd av den lagen. Efter den ovannämnda ändringen kan användarrättighet också beviljas personer i försökskommuners tjänst, som antingen på hel- eller deltid sköter uppgifter enligt den lagen.

Genom den ändring i 4 mom. som föreslås i propositionen uppdateras det vilka som kan beviljas användarrättighet till kundregistret. Beviljandet av användarrättigheter utökas inte genom förslaget. Myndigheterna uppdateras så att de motsvarar ändringen i organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna som träder i kraft vid ingången av 2023. Dessutom ska kommunens rätt att få användarrättighet till kundregistret över sektorsövergripande samservice förtydligas så, att det med kommun och samkommun från och med den 1 januari 2023 avses endast kommuner och samkommuner som enligt kommunförsökslagen ansvarar för uppgifter enligt lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

10 §. *Registrering av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som deltar i sektorsövergripande samservice.* Paragrafens 1 och 2 mom. ändras så, att hänvisningarna till kommunen ändras till hänvisningar till välfärdsområdet.

11 §. *Rätt att få sekretessbelagda uppgifter för sektorsövergripande samservice.* Hänvisningen till kommunen i 2 mom. ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

Integrationslagen

6 §. *Ordnanande av åtgärder som främjar integration.* I paragrafen föreskrivs om hur åtgärder och tjänster som främjar integration ska ordnas. Det föreslås att de ordnas som en del av den kommunala basservicen, arbets- och näringsförvaltningens tjänster, social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet har organiseringsansvaret för samt i form av andra åtgärder som främjar integration. Behovet av ändring beror på att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna vid ingången av 2023 övergår till välfärdsområdena, då social- och hälsovårdstjänsterna enligt den gällande integrationslagen har hört till den kommunala basservicen. Ändringen

motsvarar reformen av ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna genom att bibehålla nuläget till den delen att integration främjas även genom social- och hälsovårdstjänster.

28 §. Familjegrupphem och andra bostadsenheter. Enligt paragrafen har kommunen kunnat inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet för barn och unga personer. I 27 § i integrationslagen föreskrivs om stöd för barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare. Enligt paragrafen ordnas omvårdnad, omsorg och fostran för ett barn eller en ung person utan vårdnadshavare som har beviljats uppehållstillstånd efter att som minderårig ha ansökt om internationellt skydd i Finland eller som har tagits till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen i familjegrupphem eller med hjälp av stödd familjeplacering eller på något annat ändamålsenligt sätt. Med barn avses här de som är under 18 år och med ung person de som är 18–24 år. Om personen har invandrat som minderårig utan vårdnadshavare kan personen omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 25 år eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland. Här i 28 § föreskrivs det närmare om ordnande av boende för barn och unga i familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet.

Enligt högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD:2019:45 är ett familjegrupphem inte en enhet enligt socialvårdslagen, för integrationslagen och de åtgärder som vidtas med stöd av den hör till näringsministeriets verksamhetsområde och verksamheten övervakas av NTM-centraler som inte kan anses som sociala myndigheter. Dessutom har det inom beskattnings- och rättspraxis ansetts vara etablerat att de sociala myndigheternas tillsyn, som är en förutsättning för att socialvårdstjänster är befriade från mervärdesskatt, visar att tjänsteproducenten har antecknats i det register som avses i lagen om privat socialservice, och att tillstånd för verksamheten finns när en social myndighet har beviljat det för vård dygnet runt. Detta framgår bland annat av högsta förvaltningsdomstolens årsboksbeslut HFD 2016:101. HFD konstaterar dock också att drag av barnskydd ingår i familjegrupphemsverksamheten och att regionförvaltningsverket, som är en social myndighet, övervakar verksamheten till vissa delar. I nuläget är familjegrupphemshem i kommunerna ordnade både som en del av social- och hälsovårdstjänsterna och en del av andra tjänster. Familjegrupphemsverksamhet har också skaffats av tjänsteleverantörer.

Det ska också beaktas att enligt 28 § 2 mom. gäller i fråga om lokalerna och uppväxtförhållandena i familjegrupphem eller andra bostadsenheter, antalet barn och unga personer som vårdas tillsammans och personalen vad som föreskrivs i 58–60 § i barnskyddslagen. Enligt 60 § i barnskyddslagen ska en barnskyddsanstalt ha ett tillräckligt stort antal sådana yrkesutbildade personer inom socialvården som avses i 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården och tillräcklig annan personal för den vård och fostran som barn och unga personer behöver, och den föreståndare som ansvarar för vård- och fostringsuppgifter vid anstalten ska uppfylla de krav som föreskrivs i 46 a § 3 mom. Enligt 60 § i barnskyddslagen ska en barnskyddsanstalt ha ett tillräckligt stort antal sådana yrkesutbildade personer inom socialvården som avses i 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården och tillräcklig annan personal för den vård och fostran som barn och unga personer behöver, och den föreståndare som ansvarar för vård- och fostringsuppgifter vid anstalten ska uppfylla de krav som föreskrivs i 46 a § 3 mom. På familjegrupphems personal och föreståndare tillämpas således bestämmelser i barnskyddslagen, och de anställda i fråga ska ha yrkeskompetens inom socialvården. Också på grund av det ligger familjegrupphemsverksamheten redan nu till innehållet mycket nära bostadsenheter inom socialvården eller barnskyddet.

Vid ingången av 2023 överförs organiseringsansvaret för reformen av social- och hälsovården till välfärdsområdena, och också personalen i fråga övergår från kommunerna till välfärdsområdena. Eftersom familjegrupphemmen grundar sig på integrationslagen och inte är enheter inom socialvården övergår inte organiseringsansvaret för dem direkt till välfärdsområdena som

en del av reformen av social- och hälsovården. Familjegrupphemmens personal och övrig personal som tillhandahåller stöd för dem som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare övergår dock till välfärdsområdena.

Enligt det nya 1 mom. som föreslås kan välfärdsområdet inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet för barn och unga personer. Välfärdsområdet avtalar i fortsättningen om inrättandet av ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet med närings-, trafik- och miljöcentralen. Välfärdsområdet ska avtala med kommunen och NTM-centralen om placering av barn och unga i dessa enheter samt om ordnandet av tjänster som främjar integration. Välfärdsområdet, kommunen och NTM-centralen ska rådgöra om placering av barn och unga, för välfärdsområdet ansvarar för stöd och boende för dem som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, och ett avtal med NTM-centralen ska också vara en förutsättning för att få ersättning av kostnader. Kommunen och NTM-centralen avtalar dock om anvisandet till en kommun genom vilket barnet eller den unga blir kommuninvånare. Kommunen ordnar service inom utbildning, fritid, motion och kultur för barnen och de unga inom ramen för sitt allmänna servicesystem. Dessutom ansvarar kommunen också för främjande av integration för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, till exempel för att utarbeta en integrationsplan för en minderårig. Dessutom är det ändamålsenligt att de nuvarande familjegrupphemmen övergår till välfärdsområdets ansvar. Om övergång av de existerande avtalen föreskrivs enligt förslaget i en ny 88 a §.

I paragrafens 2 och 3 mom. föreslås det inga ändringar.

I 27 § föreskrivs det i nuläget inte separat om vilken myndighet som har ansvaret för stöd till barn eller unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare. Enligt 1 mom. ordnas omvårdnad, omsorg och fostran för ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare i familjegrupphem eller med hjälp av stödd familjeplacering eller på något annat ändamålsenligt sätt. Enligt 2 mom. kan ett barn eller en ung person omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 25 år eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland. I 28 § föreskrivs att kommunen kan inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet för barn och unga personer genom att avtala med närings-, trafik- och miljöcentralen om saken. Kommunen har ansvaret för stöd till barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare som helhet med stöd av integrationslagen. Genom den ändring som föreslås i 28 § ska också ansvaret enligt 27 § övergå till välfärdsområdet utan separat ändring.

Det ska också observeras att det i 56 § i integrationslagen föreskrivs om att det ska utses en företrädare för ett minderårigt barn utan vårdnadshavare. Enligt 2 mom. ska ansökan om förordnande av företrädare göras av det organ i barnets vistelsekommun som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982). I fortsättningen sköter välfärdsområdet också den uppgiften. Hänvisningen till den myndighet som ansvarar för ansökandet föreslås dock bli ändrad så som nedan beskrivs.

44 §. Statens ersättning till kommunen eller välfärdsområdet. Paragrafen innehåller en allmän bestämmelse om ersättning till kommunerna av statsmedel för kostnader som orsakas av ordnandet av åtgärder. Enligt 44 § 1 mom. i den gällande lagen ersätter närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter inom ramen för statsbudgeten kommunen för kostnaderna för anordnandet av åtgärderna enligt vad som föreskrivs i kapitlet. Det föreslås att UF-centret i fortsättningen kan betala ersättningar också till välfärdsområdena.

Enligt 2 mom. ersätts kostnaderna enligt en kalkylmässig grund eller enligt de faktiska kostnaderna. Om kalkylerad ersättning för personer som anvisats till kommunen föreskrivs närmare i

45 §. Om ersättning för de faktiska kostnader som orsakats kommunen föreskrivs separat i 46–49 och i 51–53 §. Det föreslås inga ändringar i momentet.

Ersättning betalas till kommunen enligt 3 mom. från det att den första hemkommunen registrerades i befolkningsdatasystemet för den person vars boende i kommunen är grunden för att ersättning betalas. Det föreslås att till momentet utöver boende i kommunen också fogas vistelse i välfärdsområdet. Bakgrunden till ändringen är, att enligt 3 § i lagen om välfärdsområden är medlemmar av ett välfärdsområde de vars hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994) finns inom det område som välfärdsområdet omfattar (invånare i välfärdsområdet). Avsikten är, att kommunen och välfärdsområdet också tillhandahåller tjänster enligt integrationslagen för sina invånare, och kan enligt vad som föreskrivs i lagen ansöka om ersättningar uttryckligen för kostnader som orsakas av tjänster som tillhandahållits enligt integrationslagen.

Paragrafen innehåller dessutom mom. 4–6, som inte avses bli ändrade genom denna regeringsproposition. Som bakgrundsuppgift redogörs dock för att om enligt 4 mom. den person, vars boende i kommunen är grunden för att ersättning betalas, inte har uppehållstillstånd när han eller hon kommer till landet eller sedan uppehållstillstånd beviljats inte kan få en hemkommun enligt lagen om hemkommun, betalas ersättning ändå från det att personen beviljades uppehållstillstånd. I 5 mom. föreskrivs om att kostnader för de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. ersätts förutsatt att kommunen har gjort upp ett program för integrationsfrämjande i kommunen som avses i 32 §. Dessutom är det en förutsättning för betalning av ersättning att kommunen har ingått ett avtal med närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 41 § i lagen. Det ska inte förutsättas att välfärdsområdena har egna integrationsprogram och välfärdsområdet behöver inte avtala med NTM-centralen om anvisande till kommuner. Paragrafens 6 mom. innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilken närmare bestämmelser om statens ersättningar utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordningen föreskrivs det till exempel om storleken på den kalkylerade ersättning som ska betalas till kommunen. Genom statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens kostnader för främjande av integration (1393/2011) regleras det kalkylerade ersättningsbeloppet och den ersättning som ska betalas för arrangemangen för inledande kartläggning som avses i 45 § i integrationslagen. Eftersom det inte är meningen att bevilja välfärdsområdena sådana kalkylerade ersättningar som avses i 45 § och eftersom den inledande kartläggningen även i fortsättningen är TE-byråns eller kommunens uppgift, inte välfärdsområdets, behöver förordningen inte ändras.

[Vi undersöker om kalkylerade ersättningar kunde betalas även till välfärdsområden redan från början av år 2023 samt hur de skulle fördela sig mellan kommunerna och välfärdsområdena]

46 §. *Ersättning för kommunens eller välfärdsområdets utkomststöd.* I paragrafen föreskrivs om ersättning som ska betalas av statsmedel för de kostnader som kommunen har orsakats av utkomststöd som den betalat. Ersättning för utkomststöd betalas enligt faktiska kostnader som orsakats kommunen. Kostnader som orsakats av integration och utkomststöd ersätts högst för tre år.

Det föreslås att välfärdsområdet läggs till mottagarna av ersättning, för i fortsättningen övergår utkomststödet på välfärdsområdets ansvar. Enligt 1 § i lagen om utkomststöd är utkomststödet ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas i sista hand. Socialvården är i fortsättningen välfärdsområdets uppgift. Därför uppkommer dessa kostnader från och med ingången av 2023 inte längre hos kommunerna

En reform av regleringen om utkomststödet bereds som bäst.

UF-centret, som behandlar och beviljar kommuners ersättningar, måste för utbetalning av ersättningarna ha tillgång till information om vilka personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. som avses i integrationslagen som har fått utkomststöd. Kommunen ska på begäran sända UF-centret en förteckning över de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. för vilkas kostnader för utkomststöd kommunen ansöker om ersättning. I fortsättningen ska detta också krävas av välfärdsområdena.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättningar beskrivs närmare i specialmotiveringarna till 54 §.

47 §. Ersättning för återflyttningsbidrag. I paragrafen föreskrivs det om ersättning för kostnader som orsakats kommunen för stödjande av återflyttning som avses i 85 §. Kommunen kan enligt 85 § ersätta en person som avses i 2 § 2 och 3 mom. och som frivilligt i annat än tillfälligt syfte återvänder till sitt hem- eller utreseland för skäliga rese- och flyttkostnader. Kommunen kan enligt bestämmelsen stödja återflyttning också genom att betala återflyttningsbidrag. Kommunen ersätts för de kostnader som orsakats av stöd för återflyttning.

Det föreslås att välfärdsområdet i paragrafen läggs till dem som får ersättning, för i fortsättningen kan också välfärdsområdet enligt vad som beskrivs ovan i specialmotiveringen till 46 § betala utkomststöd till sina invånare, och återflyttningsbidrag har i praktiken beviljats som utkomststöd. Från och med ingången av 2023 uppkommer alltså inte kostnader för återflyttningsbidrag för kommunerna.

Kommunen ska på begäran sända UF-centret en förteckning över de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. för vilkas kostnader för återflyttningsbidrag kommunen ansöker om ersättning. I fortsättningen gäller detta också välfärdsområdena.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättningar beskrivs närmare i specialmotiveringarna till 54 §.

48 §. Ersättning för ordnande av tolkning. I paragrafen föreskrivs om ersättning för kostnader som orsakas kommunen för ordnande av tolkning. Kommunen ersätts för kostnaderna för tolkning som kommunen ordnat för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. Det finns ingen maximid för ersättning av kostnaderna. Kostnader som gäller tolkning ersätts i nuläget till kommunen om de tolkningstjänster som ska användas exempelvis gäller social- och hälsovårdstjänster för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom., för utarbetandet av integrationsplan samt för användning av tjänster som främjar integration i början av invandringen, för introduktion i kommunen samt för samarbete mellan skolan eller daghemmet och hemmet. Av de ovan beskrivna exemplen är kostnader som uppkommer för välfärdsområdet i fortsättningen kostnader som orsakas av tolkning som ordnas för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. och som hör till social- och hälsovårdstjänster.

Kostnaderna för tolkning ersätts fullt ut till kommunen enligt faktura som tjänsteproducenten lämnar till kommunen. Behovet av tolkning är störst under de första åren av integrationen. Behovet minskar när språkkunskaperna utvecklas och övrig integration framskrider. NTM-centralerna följer regelbundet användningen och kostnaderna för tolktjänster genom att beakta bland annat ändringar som sker enligt antal personer och grupper enligt medborgarskap i fråga om personer som avses i 2 § 2 och 3 mom.

Det föreslås att paragrafen utökas med välfärdsområdet som mottagare av stöd, för i fortsättningen kan kostnader för tolkning uppkomma också för välfärdsområdet när det tillhandahåller social- och hälsovårdstjänster för personer enligt 2 § 2 och 3 mom. i integrationslagen.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättning beskrivs närmare i specialmotiveringen för 54 §.

49 §. Ersättning för specialkostnader. I paragrafen föreskrivs om de kostnader som kan ersättas till kommunen för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till som mottagare av ersättningar, för i fortsättningen kan kostnader uppkomma också för välfärdsområdet för de tjänster som beskrivs nedan när social- och hälsovårdens uppgifter övergår från kommunerna till välfärdsområdena.

Enligt 1 mom. 1 punkten ersätts kommunen för kostnader som kommunen orsakas av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet enligt 28 § och för familjevård, stödtjänster för boende, socialvårdstjänster och andra stödtjänster till dess att den unga personen fyller 25 år.

Syftet med tjänster för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare är att trygga boende, daglig fostran, vård och omsorg efter att uppehållstillstånd beviljats för dem som får internationellt skydd och för flyktingbarn såsom det beskrivs ovan.

I fortsättningen överförs uppgifterna och kostnaderna för placering i familjegrupphem, annan bostadsenhet samt för familjevård till välfärdsområdet. Med stödtjänster för boende avses att det inte alltid är ändamålsenligt att placera en person nära 18 år i familjegrupphem. Boendet har kunnat ordnas som boende med stöd i en enhet för stödboende eller en egen bostad. Stöd har kunnat tillhandahållas 17-åringar men också myndiga. I 21 § 2 mom. i socialvårdslagen definieras stödboende: Med stödboende avses att boendet stöds genom social handledning och annan socialservice. Uppgiften i fråga ska i fortsättningen skötas av välfärdsområdet. Också organiseringsansvaret för övriga tjänster inom socialvården ligger framöver på välfärdsområdet.

Med stöd av paragrafen får välfärdsområdet full ersättning för de kostnader som uppkommer med stöd av 27, 28 eller 56 § för stöd, boende eller ansökan om en företrädare för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare.

Som kostnader för andra stödtjänster kan till exempel särskilt stöd som ska ges till exempel inom hälsovård, dagvård, undervisning och ungdomsarbete när ett barn inte är klient hos barnskyddet, men på grund av sina förhållanden som härrör ut landsflykt uppenbart behöver åtgärderna eller tjänsterna i fråga. För välfärdsområdet kan kostnader för dem närmast uppkomma på grund av särskilt stöd som ges inom social- och hälsovården.

Enligt 1 mom. 2 punkten ersätts kommunen i fråga om personer som avses i paragrafen för betydande kostnader som kommunen orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård på grund av skada eller sjukdom, om personen har varit i behov av omsorg eller vård när han eller hon anlände till Finland. Dessa uppgifter som gäller ordnandet av social- och hälsovården blir i fortsättningen välfärdsområdets organiseringsansvar, inte kommunens.

Enligt 1 mom. 3 punkten kan kommunen av särskilda skäl ersättas för övriga kostnader som kommunen orsakats. Det föreslås att utöver kommunen också välfärdsområdet läggs till i 3 punkten, för också det kan av särskilda skäl orsakas övriga kostnader.

Kostnader som kommunen orsakats av särskilda skäl är i allmänhet oförutsedda och orsakas av behov av social- och hälsovård hos personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. Som särskilda skäl kan också beaktas att kostnader är betydande. Kommunen eller i fortsättningen välfärdsområdet ska som stöd för ansökan om ersättning lämna ett intyg eller utlåtande av en läkare eller en yrkesutbildad person inom socialvården. Som kostnader som ska ersättas av särskilda skäl kan

exempelvis anses kostnader för barnskydd och för betydande vårdkostnader för ett barn med en funktionsnedsättning eller ett sjukt barn som fötts i Finland. Av de exempel som beskrivs ovan har välfärdsområdet uppgifter som gäller social- och hälsovården samt vårdkostnader för barn med en funktionsnedsättning och sjuka barn.

En förutsättning för ersättning av särskilda kostnader som avses i paragrafen är enligt 2 mom. dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen har avtalat om ersättningen särskilt. I samband med det föreslås det att det föreskrivs om överföring av avtalen i en ny 88 a §.

I 3 mom. föreskrivs att kostnader som avses i paragrafen ersätts för högst tio år. Det föreslås inga ändringar i momentet.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättningar beskrivs närmare i specialmotiveringarna till 54 §.

51 §. Ersättning för kostnader för personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium. I paragrafen föreskrivs om ersättning till kommunen för de kostnader den orsakas av personer (huvudsakligen återflyttare) som kommer från det forna Sovjetunionens territorium och som fått uppehållstillstånd enligt 48 § eller 49 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till som mottagare av ersättningar, för i fortsättningen kan kostnader uppkomma också för välfärdsområdet för de tjänster som beskrivs nedan när social- och hälsovårdens uppgifter övergår från kommunerna till välfärdsområdena.

Utlänningslagens 48 § gäller en person som kommer från det forna Sovjetunionens territorium som har hört till den förflyttade befolkningen från Ingermanland och som åren 1943 och 1944 överfördes till Finland och efter krigsslutet återsändes till Sovjetunionen, eller en person som har tjänstgjort i finska armén åren 1939–1945. Ett villkor för att uppehållstillstånd beviljas är också att sökanden har tillgång till bostad i Finland.

Utlänningslagens 49 § 1 mom. gäller för sin del en utlänning som har varit finsk medborgare eller om åtminstone den ena av hans eller hennes föräldrar eller en av hans eller hennes far- eller morföräldrar är eller har varit infödd finsk medborgare, eller utlänningen redan före ankomsten till Finland i minst två år har bott tillsammans med sin make som är bosatt i Finland eller fortgående i minst två år har levt i gemensamt hushåll under äktenskapsliknande förhållanden med någon som är bosatt i Finland. Momentet gäller också fall där det med tanke på utlänningen eller arbetsgivaren är ogrundat att vägra sådant uppehållstillstånd för arbetstagare eller uppehållstillstånd för företagare som sökts i Finland, eller om utlänningen är innehavare av ett EU-blåkort och före ankomsten till Finland har vistats i en annan medlemsstat i minst arton månader för högkvalificerad anställning och i Finland har lämnat in en ansökan om EU-blåkort senast en månad efter inresan eller är familjemedlem till en sådan person och familjen hade bildats redan före ankomsten till Finland, eller om det är uppenbart oskäligt att vägra uppehållstillstånd.

Uppehållstillstånd beviljas också för familjemedlemmar till en person som avses i 1 mom. samt till barn som personen har vårdnad om som inte har fyllt aderton år innan den sökande har beviljats uppehållstillstånd enligt en grund som nämns i 1 mom.

Kommunen ersätts för kostnader för en sådan person som har orsakats av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller för att ordna långvarig social- och hälsovård till följd av en skada eller sjukdom. Kostnaderna för utkomststöd ersätts för högst sex månader. Betydande kostnader som orsakats av att ordna långvarig social- och hälsovård ersätts för sin del för högst fem år. I specialmotiveringen till 46 § ovan beskrivs att utkomststöd är en förmån inom socialvården,

och i propositionen har det i omfattande utsträckning framförts att organiseringsansvaret för social- och hälsovården övergår från kommunerna till välfärdsområdena. Också ordnandet av långvarig social- och hälsovård som avses ovan hör i fortsättningen till välfärdsområdets ansvar och är därför en kostnad som området ska ersättas för.

I 2 mom. föreskrivs om ersättning av kostnader i de fall där en kommun ordnar försörjningen för en person av den anledningen att personen på grund av sin ställning vid invandringen inte kan få pension eller någon annan socialskyddsförmån. Kostnaderna för detta kan ersättas till kommunen för högst fem år. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till också i detta moment. Området kan på det sätt som beskrivs ovan ordna försörjning för en person och kan därför orsakas kostnader som kan ersättas.

I praktiken finns det i Finland endast mycket få personer som omfattas av ersättningarna. Det är närmast fråga om personer som fått uppehållstillstånd enligt 49 § 1 mom. i utlänningslagen.

52 §. Ersättning för kostnaderna för personer som deltagit som frivilliga i krig. Närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen kan avtala om ersättning för kostnaderna för ankomstgranskning av hälsotillståndet samt för boende, tryggnad av försörjningen och ordnande av social- och hälsovård i fråga om personer från det forna Sovjetunionens territorium vilka deltog som frivilliga i Finlands krig åren 1939–1945, samt deras makar. Välfärdsområdet ansvarar i fortsättningen för ankomstgranskning av hälsotillståndet, för tryggnad av försörjningen och ordnande av social- och hälsovård. Däremot är ordnandet av boendet även i fortsättningen kommunens uppgift. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till som mottagare av ersättningar, för i fortsättningen kan kostnader uppkomma också för välfärdsområdet för de tjänster som beskrivs ovan.

Kostnaderna ersätts enligt 2 mom. för hela den tid som de personer som avses i 1 mom. är bosatta i Finland. Det föreslås inga ändringar i momentet.

I praktiken bor fortfarande i Finland mycket få personer enligt denna paragraf, för de personer som tjänstgjort i Finlands krig är huvudsakligen födda i början av 1900-talet. De kan ändå ha yngre makor eller makar, som fortfarande bor i Finland. Under förra året har ersättningar enligt denna paragraf betalats för fyra personer.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättningar beskrivs närmare i specialmotiveringarna till 54 §. Vad gäller avtal mellan NTM-centralen och kommunen föreslås att det föreskrivs om överföring av avtalen i den nya 88 a §.

53 §. Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel. I paragrafen finns en specialbestämmelse om ersättning för kostnader som orsakas av tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel enligt 4 kap. i lagen om mottagande av personer som ansöker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011). En kommun ersätts för kostnader som orsakas av hälso- och socialvårdstjänster som ordnas på grund av specialbehov till följd av en persons ställning som offer för människohandel, för tolkning, skyddet av personens säkerhet och andra åtgärder och tjänster som ordnas på grund av specialbehov i anslutning till personens ställning som offer. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till i detta moment. Området kan orsakas kostnader för tjänster inom social- och hälsovård som det ordnar.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska enligt 2 mom. begära ett utlåtande av föreståndaren för en förläggning som sörjer för hjälpen till offer för människohandel om huruvida de kostnader

för vilka ersättning söks härrör från tillhandahållandet av åtgärder och tjänster på grund av personens ställning som offer för människohandel. Förläggningen i Joutseno ansvarar för att tillhandahålla hjälpåtgärder till offer för människohandel som inte har en hemkommun i Finland som avses i lagen om hemkommun. För tillhandahållandet av hjälpåtgärder till offer för människohandel, som har en hemkommun i Finland som avses i lagen om hemkommun, ansvarar hemkommunen. En reform av lagstiftningen om offer för människohandel bereds för närvarande. Det föreslås inga ändringar i momentet.

Kommunernas och välfärdsområdenas ansökande om ersättningar beskrivs närmare i specialmotiveringarna till 54 §.

54 §. Utbetalning av ersättning. Kommunen ska enligt 1 mom. ansöka om sådan ersättning för de kostnader som orsakats av den som avses i 6 kapitlet genom en ansökan hos utvecklings- och förvaltningscentret. Ersättning för kostnaderna ska sökas senast inom två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum.

Kostnaderna ersätts inte om ersättning söks senare än inom två år. Två år kan anses vara en tillräcklig tid för att söka ersättning. För att ersättning ska kunna betalas ut ska ansökan preciseras genom att de kostnader för vilka ersättning söks specificeras. Till ansökan om ersättning ska också fogas verifikat över kostnaderna alltid när det är möjligt. UF-centret kan vid behov göra inspektioner för att verifiera kostnaderna till exempel genom stickprov.

Kommunen ersätts kostnaderna jämte mervärdesskatt, om den söker ersättning också för mervärdesskattens andel. Om ersättning söks för mervärdesskatten ska kommunen i sin ansökan förete en utredning om att tjänsten är momspliktig. I de fall där kommunen redan har fått kalenderad återbäring från staten för tjänstens momspliktiga andel enligt mervärdesskattelagen (1501/1993) ska kommunen dra av mervärdesskattens andel från sina kostnader innan ersättning söks.

NTM-centralen betalar ersättning till kommunen enligt ansökan. Ändring i beslutet får sökas genom besvär enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Bestämmelser om sökande av ändring finns i 82 § i integrationslagen.

Det föreslås att välfärdsområdet läggs till i 1 mom., så att också det kan söka ersättningar enligt 6 kap. hos UF-centret. Det är ändamålsenligt för likvärdigheten och tydligheten i ersättningssystemet att den maximala tiden för att söka ersättningar är samma två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum. De punkter som gäller ersättningsprocessen som beskrivs ovan, såsom kommunens skyldighet att lämna verifikat samt UF-centrets möjligheter till inspektion och möjlighet till ersättning av mervärdesskatt, ska också gälla välfärdsområdet.

Avsikten är dock inte att avskaffa möjligheten att ersätta kostnader som orsakas kommunen i paragraferna i 6 kap. (46–50 § och 51–53 §), för kommunen kan enligt 54 § 1 mom. ansöka om ersättning hos UF-centret senast inom två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum. Kommunen ska kunna söka ersättning för kostnader som orsakats inom utgången av 2022 under 2023 och 2024, då välfärdsområdet ansvarar för de uppgifter som gäller socialvård och på så sätt kan ersättningar betalas också till välfärdsområdena. Välfärdsområdet kan för sin del ansöka om ersättningar hos UF-centret för kostnader som uppkommit efter den 1 januari 2023, som det enligt 6 kap. i integrationslagen ska ersättas för.

55 §. Skyldighet att betala tillbaka ersättning. I paragrafen bestäms om skyldighet att betala tillbaka ersättning som betalats till kommunen. Enligt 1 mom. kan utvecklings- och förvaltningscentret bestämma att kommunen helt eller delvis ska betala tillbaka den ersättning som staten betalat, om felaktiga eller vilseledande uppgifter har getts för betalningen av ersättning, eller om det i övrigt framgår att ersättningen har betalats utan grund. Det föreslås att också välfärdsområdet läggs till i momentet för likvärdighet och tydlighet i ersättningssystemet.

På det belopp som betalas tillbaka ska enligt 2 mom. en dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som bestäms i enlighet med 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Det föreslås inga ändringar i momentet.

I 3 mom. bestäms att utvecklings- och förvaltningscentret ska besluta om återbetalning av en ersättning som utan grund betalats till en kommun senast det femte kalenderåret efter utgången av det verksamhetsår för vilket ersättningen betalats. Det föreslås att välfärdsområdet läggs till också detta moment för likvärdighet och tydlighet i ersättningssystemet. Ändring i beslutet får sökas genom besvär enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Bestämmelser om ändringssökande ingår i 82 §.

56 §. Förordnande av företrädare. I paragrafen föreskrivs det om förordnande av företrädare för barn som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, barn som blivit offer för människohandel eller andra barn som vistas i landet utan vårdnadshavare. I paragrafen föreskrivs det om förordnande av företrädare för barn som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, barn som blivit offer för människohandel eller andra barn som vistas i landet utan vårdnadshavare. Det föreslås att ordet minderårig i 1 mom. i den svenskspråkiga versionen ändras till ordet barn.

Paragrafens 2 mom. gäller ansökan om företrädare. Enligt den gällande lagen görs ansökan om förordnande av företrädare av det organ i barnets vistelsekommun som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982). Hänvisningen till lagen måste strykas, för i fortsättningen kan välfärdsområdet självt definiera sin administrativa praxis, och det nämnda 6 § 1 mom. i socialvårdslagen har föreslagits bli upphävt i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021). Det vore mer ändamålsenlig med en bestämmelse om att uppgiften om ansökan ges ett kollegialt organ, eller välfärdsområdet, vars administrativa del organet i fråga hör till. Avsikten är, att ansökan görs av en sådan instans eller person som har tillräcklig kompetens inom socialvården att bedöma barnets situation och intresse för att ansöka om företrädare.

87 b §. Utlämnande av uppgifter till välfärdsområdet. Det föreslås en ny paragraf enligt vars 1 mom. välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelser av Migrationsverket, förläggningar, närings-, trafik- och miljöcentralen, kommunen, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, företrädare som avses i 56 § samt läroinrättningar som avses i 2 kap. eller andra tjänsteleverantörer för utförande av sina uppgifter enligt 27 och 28 § få nödvändiga uppgifter som gäller barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare. Enligt förslaget kan uppgiften enligt 27–28 § om stöd till minderåriga samt om familjegrupper och andra bostadsenheter överföras på välfärdsområdet. Också ansvaret för att ansöka om en företrädare för en minderårig enligt 56 § är redan i nuläget och också i fortsättningen en uppgift inom socialvården.

För att välfärdsområdet ska kunna sköta dessa uppgifter måste det få nödvändiga uppgifter av centrala myndigheter och andra aktörer. Välfärdsområdet behöver information av Migrationsverket särskilt om uppehållstillstånd och ansökningar om medborgarskap samt om medborgarskap för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare. Välfärdsområdet behöver information av förläggningar om sådana barn och unga innan de övergår till kommuner och familjegrupper. Välfärdsområdet behöver uppgifter av NTM-centralen särskilt om avtal om familjegrupper och om uppgifter som gäller ersättning av kostnader. Välfärdsområdet behöver information av kommunen särskilt om integrationsplaner som eventuellt utarbetats, om integrationstjänster samt om tillhandahållande av småbarnspedagogik och utbildning för minderåriga. Välfärdsområdet behöver information av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata särskilt om barns och ungas hemkommun. Välfärdsområdet behöver information av företrädaren om skötsel av barnets ärenden till de delar det inverkar på skötseln av välfärdsområdets uppgifter, särskilt på boende i familjegrupper. Välfärdsområdet behöver också information av läroanstalter och andra tjänsteleverantörer som avses i 2 kap. i integrationslagen, om en minderårig deltar i integrationsutbildning eller andra tjänster som de ordnar.

I 1 mom. ska det därför finnas bestämmelser om vilka uppgifter rätten att få information gäller. Det gäller personuppgifter. Dessutom ska det föreskrivas om användningsändamål (lagstadgade uppgifter) och om vem välfärdsområdet har rätt att få uppgifterna av.

Det kan var till exempel följande uppgifter: namn, födelseår och födelseort samt uppgifter som gäller bestämmande av ålder, personbeteckning, modersmål och kontaktspråk, uppgifter som gäller uppehållstillstånd och fortsatta tillstånd, medborgarskap eller uppgift om att en person är statslös och om nationalitet, uppgifter som gäller kommunplats, uppgifter som gäller hem- och bostadsort, uppgifter som gäller familjeåterförening, uppgifter som gäller kundrelationer inom hjälpsystemet för offer för människohandel, uppgifter om kundrelationer samt hälsouppgifter inom socialvård, barnskydd, kunduppgifter och uppgifter om hälsa som gäller handikappservice och andra motsvarande tjänster, uppgifter som gäller inledande kartläggning och integrationsplan, uppgifter som gäller förmåner som Folkpensionsanstalten och andra myndigheter betalar ut, uppgifter om läroanstalter och studier samt uppgifter som gäller domstols- och kriminalärenden.

Enligt 24 § 1 mom. 24 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan offentlighetslagen, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda: handlingar som gäller behovet av internationellt skydd, förutsättningarna för utlänningars inresa och uppehållsrätt i landet eller grunden för dem eller förvärv eller förlust av finskt medborgarskap eller bestämmande av medborgarskapsstatus, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur dem inte äventyrar säkerheten för parten eller partens närstående. Enligt 25 punkten i paragrafen är handlingar som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården eller en enskild kund hos arbetsförvaltningen samt de förmåner eller stödåtgärder eller den socialvårdsservice eller den service för arbetsförvaltningens enskilda kunder denne erhållit eller uppgifter om en persons hälsotillstånd eller handikapp, den hälsovård eller rehabilitering som denne har erhållit eller uppgifter om någons sexuella beteende eller inriktning sekretessbelagda. Enligt punkt 26 är handlingar som innehåller uppgifter om känsliga omständigheter som gäller privatlivet för någon som misstänks för ett brott, en målsägande eller någon annan som har samband med ett brottmål samt sådana handlingar som innehåller uppgifter om ett brottsoffer, om utlämnandet av uppgifter kränker offrets rättigheter, minnet av offret eller offrets närstående, förutsatt att utlämnandet av uppgifter inte är nödvändigt för utförande av ett myndighetsuppdrag sekretessbelagda. Till exempel kan välfärdsområdet med avvikelse från dessa grunder för sekretess ha behov av att få uppgifter om barn eller unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare.

Enligt det 2 mom. som föreslås ska en företrädare som avses i 56 § ha rätt att av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 57 § om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare. I 57 § föreskrivs om företrädarens behörighet och uppgifter. På behörighet och uppgifter för en företrädare som förordnas med stöd av denna lag tillämpas vad som föreskrivs i 40 och 41 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. I 40 § i den lagen föreskrivs om företrädarens kompetens och i 41 § om uppgifter. Enligt 41 § i den lagen för företrädaren vårdnadshavarens talan i angelägenheter som gäller barnets person och förmögenhet samt förvaltar barnets förmögenhet på det sätt som bestäms i 12 kap. 1 och 2 § i rättegångsbalken, 14 § i förvaltningslagen, 25 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden samt i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999). Innan ett beslut som gäller barnets person eller förmögenhet fattas ska barnet höras på det sätt som föreskrivs i 5 § 2 mom. i denna lag. I företrädarens uppgifter ingår inte barnets dagliga vård, fostran eller övriga omvårdnad. När uppdraget upphör ska företrädaren avge redovisning i enlighet med vad som bestäms i lagen om förmyndarverksamhet.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska närings-, trafik- och miljöcentralen ha rätt att få uppgifter av välfärdsområdet för att utföra de uppgifter som det föreskrivs om i 28, 43 och 49 §, och välfärdsområdet ska vara skyldigt att lämna dessa uppgifter avgiftsfritt och oberoende av sekretessbestämmelser.

NTM-centralen behöver uppgifter för att utarbeta avtal enligt 28 §. Enligt 28 § avtalar välfärdsområdet med närings-, trafik- och miljöcentralen om inrättande av ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet, placering av barn och unga personer vid dessa enheter, anordnande av integrationsfrämjande tjänster och ersättning av kostnaderna för åtgärderna. Avtalet är ett villkor för ersättningar enligt 49 §. Dessutom ska enligt 28 § en kopia av protokollet över omdömet om ämnen och föremål och inspektionen av rum som en invånare förfogar över lämnas till kommunen och den närings-, trafik- och miljöcentral som övervakar verksamheten. Enligt 43 § avtalar närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen om anvisandet av personer till kommuner. Därför kan NTM-centralen behöva uppgifter av välfärdsområdet till exempel beträffande en minderårig som ska placeras i familjegrupphem.

I paragrafen definieras användningsändamålet och det specificerats vem som lämnar ut vilka uppgifter till vem. Uppgifterna har begränsats till nödvändiga uppgifter. I 1–4 mom. ska det föreskrivas om vilka uppgifter rätten att få information gäller, för vilket användningsändamål uppgifterna behövs (lagstadgade uppgifter) och av vem välfärdsområdet har rätt att få uppgifterna.

Om myndigheters och andra aktörers behandling av personuppgifter enligt denna paragraf föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan dataskyddsförordningen, samt dataskyddslagen (1050/2018).

På behandling av information tillämpas lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Om inget annat föreskrivs på annat håll i lag tillämpas på rätten att få uppgifter och på annat överlåtande av personuppgifter ur en myndighets personregister vad som föreskrivs om offentlighet i myndighetens verksamhet. Information och handlingar som erhållits för skötseln av uppgifter enligt denna paragraf ska hållas hemliga enligt vad som föreskrivs i offentlighetslagen.

Behandling av uppgifter i relation till skyddet av personuppgifter behandlas närmare i 13 kap. förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning.

87 c §. Överlåtande av uppgifter från Folkpensionsanstalten till välfärdsområdet. En ny paragraf skulle stiftas enligt vilken Folkpensionsanstalten bör ge information till välfärdsområdet om en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som får utkomststöd annars än tillfälligt i enlighet med lagen om utkomststöd. Informationen ska ges utan dröjsmål, kostnadsfritt och utan hinder av sekretessbestämmelser för att organisera den social- och hälsovård som avses i 8 §. På grund av integrationsklienters särskilt utsatta ställning bör dock integrationslagen föreskriva att välfärdsstaten ska informeras om dessa invandrare och att även dessa redan från början ska ges social- och hälsovårdstjänster.

Enligt 87 a § integrationslagen lämnar Folkpensionsanstalten motsvarande information till kommunen så att kommunen kan styra en invandrare som får utkomststöd annat än tillfälligt till den grundläggande kartläggningen enligt integrationslagen. För närvarande har integrations-tjänster i vissa kommuner bedrivits i social- och hälsovårdsenheternas regi, varigenom man kunnat utnyttja denna information om utkomst-stöd för att styra dessa personer till social- och hälsovårdstjänster, även om det huvudsakliga syftet med 87 a § i integrationslagen varit att styra dessa personer till den grundläggande kartläggningen enligt integrationslagen och därigenom ge dem en integrationsplan, där man kommit överens om tjänster som främjar integration, såsom språk- och integrationsutbildning och sysselsättningsfrämjande tjänster. Någon ändring av denna bestämmelse i den nuvarande integrationslagen skulle inte föreslås. Det är dock också nödvändigt att sörja för en liknande rätt till tillträde till välfärdsområdet, som kommer att svara för att organisera social- och hälsovården i framtiden, så att dessa personer i integrationsfasen kan nå även i social- och hälsovårdens inledande skede.

88 a §. Överförande av avtal till välfärdsområdet. Det föreslås en ny paragraf enligt vars 1 mom., om kommunen upprätthåller eller ordnar verksamhet enligt 27 eller 28 §, det vill säga stöd till eller boende för barn eller unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, övergår uppgiften den 1 januari 2023 till välfärdsområdet. Till exempel är det en frivillig uppgift för kommunen att inrätta familjegrupp. Därför föreslås det att det entydigt bestäms att uppgifterna övergår till välfärdsområdet.

Dessutom ska kommunen till välfärdsområdet överföra de avtal som gäller familjegrupp som den enligt 28 § ingått med NTM-centralen samt de avtal som gäller villkor för ersättning som avses i 49 eller 52 § från och med den 1 januari 2023. Ovan i motiveringarna till 28 § beskrivs närmare hur familjegruppens verksamhet övergår till välfärdsområdets ansvar. I 49 § finns bestämmelser om ersättningar som kan sökas för kostnader som uppkommer av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupp eller någon annan bostadsenhet enligt 28 § och för familjevård, stödtjänster för boende, socialvårdstjänster och andra stödtjänster till dess att den unga personen fyller 25 år. Med detta hänvisas det till uppgifter enligt 27, 28 och 56 §. Det är ändamålsenligt att avtalen som gäller existerande familjegrupp och andra kostnader som gäller barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare övergår med ansvaret.

Om kommunen har bolagiserat familjegruppens verksamhet, övergår avtalet mellan kommunen och bolaget inklusive aktiebrev från kommunen till välfärdsområdet, men personalen kvarstår i bolagets tjänst och övergår inte till välfärdsområdet. Också kommunens aktier i ett bolag som har samband med familjegruppens verksamhet övergår alltså till välfärdsområdet.

Också avtal som gäller uppgifter med anknytning till avtalet övergår till välfärdsområdet från och med den 1 januari 2023. Med det avses övergång av till exempel avtal som kommunen ingått med en serviceproducent i fråga om ordnande av familjegrupphemsverksamhet.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan välfärdsområdet ansöka om ersättningar med stöd av dessa avtal som avses i 49 eller 52 § för de kostnader som uppkommer efter den 1 januari 2023. Genom ändringen möjliggörs det att välfärdsområdet och NTM-centralen inte behöver utarbeta nya avtal för varje invandrare för vilken kommunen och NTM-centralen redan har ett utarbetat avtal.

Syftet med den föreslagna paragrafen är att minska på den administrativa bördan i fråga om utarbetandet av avtal. När välfärdsområdena inleder tillhandahållandet av social- och hälsovårdstjänster den 1 januari 2023 är det möjligt att välfärdsområdet redan vid ingången av 2023 kommer att tillhandahålla tjänster enligt 6 kap. i integrationslagen för vilka kostnader uppkommer som området enligt förslaget ska ersättas för. Om inte avtalen övergår är det möjligt att välfärdsområdet inte kan söka ersättningar av staten för de kostnader som orsakas det med stöd av 49 och 52 § innan ett nytt avtal utarbetats.

Enligt 3 mom. kan kommunen ansöka om ersättningar för kostnader som uppkommit före den 31 december 2022 som gäller avtal som övergått och som avses ovan i 2 mom. enligt 49 eller 52 §. Kommunens och NTM-centralens avtal skulle ha varit i kraft när kostnaderna uppstår, så något nytt avtal krävs inte av kommunen när dess avtal övergår till välfärdsområdet den 1 januari 2023.

88 b §. *Ställningen för personal som stöder barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare.* Det föreslås en ny paragraf som gäller personalen i familjegrupphem och personal som sköter uppgifter som gäller stöd. Som ovan beskrivs är största delen av den personal som arbetar i familjegrupphem och personal som sköter stöd till barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare personal inom social- och hälsovården, som redan genom reformen av social- och hälsovården övergår från kommunen till välfärdsområdet. För tydlighetens skull föreslås ändå en paragraf som gäller också personal inom stödtjänster, till exempel eventuella assistenter eller fastighetsskötare, och de kommuner där den personal för stöd till barn och unga som vistas i landet utan vårdnadshavare inte arbetar underställda social- och hälsovården. Paragrafen motsvarar till formuleringen 18 § i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Med stöd av 7 § 3 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen utfärdas närmare bestämmelser om hur ledningsgruppen och styrgruppen för sektorsövergripande samservice ska tillsättas, vara sammansatta och vilka uppgifter de ska ha samt hur de personer som leder ordnandet av sektorsövergripande samservice och deras ersättare utses och om personernas uppgifter genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om det ovannämnda finns i nuläget i statsrådets förordning om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen 1377/2014. I förordningen finns bestämmelser om godkännande och arkivering av en sektorsövergripande sysselsättningsplan, tillsättande av en ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice, uppgifterna för en ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice, utseende av en person som leder organiseringen av sektorsövergripande samservice samt personens uppgifter och av en styrgrupp för sektorsövergripande samservice.

Det nuvarande bemyndigandet att utfärda förordning enligt 7 § 3 mom. i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ändras enligt förslaget inte. Ändringar som med anledning av att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna överförs görs senare under 2022 så, att ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2023.

10 Verkställighet och uppföljning

Verkställigheten av propositionen medför förändringar i de kommuner där det finns familjegrupper eller andra bostadsenheter för minderåriga som bor i Finland utan vårdnadshavare. Ansvar för den verksamheten övergår till välfärdsområdena från och med den 1 januari 2023.

Statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens kostnader för främjande av integration (1393/2011) bör uppdateras om det föreskrivs om kalkylmässiga ersättningar till välfärdsområdena.

Dessutom bör arbets- och näringsministeriets anvisning om ersättning till kommunerna för kostnader som uppstår vid tillämpning av lagen om främjande av integration uppdateras så att också välfärdsområdena beaktas.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Regeringen har lämnat regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om behandling av kunduppgifter inom arbets- och näringsförvaltningen och om en serviceplattform (RP 225/2021 rd).

Om riksdagen antar de ändringar som föreslagits i regeringens proposition RP 225/2021 rd, inverkar de på de ändringar som föreslås i 9 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen som föreslås i denna proposition. Dessutom bör de 9 a § och 9 b § som föreslagits i regeringens proposition RP 225/2021 rd beaktas, och de ändringar av teknisk natur görs som föranleds av att organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna övergår från kommunerna till välfärdsområdena. De ändringar som föreslås i regeringens proposition RP 225/2021 rd avses träda i kraft den 2 maj 2022.

I den 9 a § som föreslagits i regeringens proposition finns bestämmelser om material och system som gäller kunduppgifter inom sektorsövergripande samservice. Med tanke på denna proposition bör 9 a § 2 och 4 mom. ändras, om riksdagen antar den föreslagna 9 a § i regeringens proposition RP 225/2021 rd.

Enligt det föreslagna 9 a § 2 mom. ska arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten föra in de i 9 § avsedda uppgifterna i kundinformationsmaterialet med hjälp av kundinformationssystemet för sektorsövergripande samservice. Uppgifter om arbetslösa får registreras i informationssystemet efter att den sektorsövergripande samservicen har inletts. Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ska radera alla uppgifter om den arbetslösa när fyra år har förflutit från den dag då den

sektorsövergripande samservicen upphörde. En uppgift behöver dock inte raderas, om den behövs för skötseln av ett uppdrag som baserar sig på bestämmelser eller ett ärende som fortfarande är anhängigt.

Enligt det föreslagna 4 mom. kräver användningen av kundinformationssystemet personliga användarrättigheter. Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter kan bevilja användarrättigheter på ansökan av arbets- och näringsbyrån, kommunen, samkommunen eller Folkpensionsanstalten. Användarrättigheter kan beviljas en person som är anställd hos arbets- och näringsbyrån, kommunen, samkommunen eller Folkpensionsanstalten och som sköter uppgifter som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

I den 9 b § som föreslagits i regeringspropositionen RP 225/2021 rd finns bestämmelser om de personuppgiftsansvariga. I 9 b § 1 mom. föreslås bestämmelser om gemensamt personuppgiftsansvar mellan UF-centret och de arbets- och näringsbyråer som tillhandahåller sektorsövergripande samservice, kommunerna och Folkpensionsanstalten. För närvarande finns det inga bestämmelser om gemensamt personuppgiftsansvar i lagen om sektorsövergripande samservice. Enligt det föreslagna 9 § 3 mom. ska arbets- och näringsbyråerna, kommunerna och Folkpensionsanstalten svara för andra än i 9 § 2 mom. nämnda uppgifter, för den personuppgiftsansvariges skyldigheter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen till den del de har lagrat uppgifterna i kundinformationsmaterialet. Om riksdagen antar ändringen bör genom denna proposition 9 § 1 och 3 mom. ändras så, att övergången av organiseringsansvaret för social- och hälsovårdstjänster från kommunerna till välfärdsområdena och därmed kommunens och välfärdsområdenas ändrade roller i samarbetsmodellen för sektorsövergripande samservice beaktas i dem.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Kommunerna ersätts för mottagning av och främjande av integration för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom., och bland annat för kostnader som orsakas av tjänster för återflyttare ur moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet, förslagsanslag). Anslaget belopp påverkas av antalet asylsökande som fått uppehållstillstånd, kvotflyktingar och andra personer som får internationellt skydd och deras familjemedlemmar. I fortsättningen kan också välfärdsområdet ersättas för vissa kostnader som övergår från kommunen till välfärdsområdets organiseringsansvar. De föreslagna ändringarna har inga konsekvenser för anslaget på momentet.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen görs huvudsakligen tekniska ändringar som föranleds av inrättandet av välfärdsområden och reformen av social- och hälsovården. Genom dessa ändringar uppdateras lagstiftningen till att motsvara det nya strukturella verksamhetsfältet och organiseringsansvaret. Med anledning av ovanstående har propositionens förhållande till grundlagen huvudsakligen bedömts och beskrivits i propositionen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 241/2020 rd). Dessutom granskas förslag som gäller integrationslagen närmare nedan.

De allmänna villkoren för att begränsa grundläggande rättigheter är stiftande i lag, lagens noggrannhet och precision, begränsningens acceptabilitet, begränsningens proportionalitet, integriteten i kärnområdet i den grundläggande rättigheten, rättsskyddsordningens tillräcklighet och efterlevnad av mänskliga rättigheter. Därutöver har grundlagsutskottet betonat att beredningen av regeringspropositioner ska utvecklas så att man i motiveringen över lagstiftningsordningen

behandlar förslagen även i fråga om skyldigheten att skydda grundläggande och mänskliga rättigheter enligt 22 § i grundlagen och inte bara i grundläggande konflikter och mänskliga rättigheter (PeVL 52/2014 vp. 3/I).

I propositionen föreslås det att lagen om främjande av ändras. I förslaget är den viktigaste ändringen i förhållande till nuläget att tjänster som främjar integration i fortsättningen också ordnas som en del av social- och hälsovårdstjänsterna som välfärdsområdet ansvarar för utöver de tjänster som kommunen ordnar. Utgångspunkten för att uppnå syftet med lagen är att de grundläggande fri- och rättigheterna samt de mänskliga rättigheterna respekteras. Det är skäl att granska de föreslagna bestämmelserna med avseende på de viktigaste grundläggande fri- och rättigheterna samt de mänskliga rättigheterna. Bestämmelser i grundlagen som är av betydelse med tanke på propositionen är i synnerhet 9, 10, 19 och 121 §.

Rörelsefrihet

Propositionen har i någon mån beröringspunkter med rörelsefriheten enligt 9 § i grundlagen. Enligt den har utlänningar som lagligen vistas i landet rätt att röra sig fritt inom landet och där välja bostadsort. Var och en har också rätt att lämna landet. Enligt 85 § i den gällande integrationslagen kan en invandrare under vissa förutsättningar få återflyttningsbidrag av kommunen. I fortsättningen kan det uppstå situationer där välfärdsområdet betalar bidraget. Förslaget kan i ringa mån anses främja rörelsefriheten genom att möjliggöra ersättning av staten till välfärdsområdet för stöd för återflyttning enligt 47 § som föreslås.

Skydd av personuppgifter

Propositionen har en annan beröringspunkt med 10 § i grundlagen som gäller skydd för privatlivet. Bestämmelsen om skydd för privatlivet i 10 § i grundlagen anses innehålla åtminstone skydd för den personliga identiteten, skydd för personuppgifter och skydd för till exempel moralisk och fysisk integritet. Utgångspunkten för skyddet för privatlivet sådant det tryggas genom grundlagen är att varje individ ska ha rätt att leva sitt eget liv utan omotiverad inblandning från myndigheter eller andra instanser i individens privatliv.

De föreslagna 87 b och 87 c § skulle ge välfärdsområdet rätt att få information om ensamkommande minderåriga och invandrare som får utkomststöd annat än tillfälligt från Folkpensionsanstalten för att tillhandahålla bostäder eller stödtjänster till ensamkommande minderåriga samt för att styra en person som får utkomststöd till en bedömning av behovet av socialvård och att erbjuda social- och hälsovårdstjänster.

Behovet att stadga i lag

Regeringens proposition är av statsförfattningsrättslig betydelse särskilt med tanke på skyddet för personuppgifter som tryggas i 10 § i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagsutskottets praxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme dessutom begränsas av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i samma moment som skyddet för privatlivet (t.ex. GrUU 71/2014 rd och GrUU 2 rd, s. 2). Grundlagsutskottet har av hävd ansett att lagstiftaren ska trygga skyddet för personuppgifter på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna över lag (se t.ex. GrUU 18/2012 rd, s. 2 och GrUU 71/2012, s. 2). Vid bedömningen av den typ av registerbestämmelser som nu föreslås har grundlagsutskottet normalt fäst uppmärksamhet särskilt vid att om syftena för registreringen, innehållet i de registrerade personuppgifterna, de tillåtna användningsområdena för uppgifterna, möjligheterna till överlåtelse av personuppgifter

och i synnerhet utlämnande genom teknisk anslutning, uppgifternas förvaringstid och den registrerades rättsskydd bör föreskrivas i lagbestämmelser som ska vara heltäckande och detaljerade (se t.ex. GrUU 12/2002 rd, s. 5, 19/2012 rd, s. 2 och GrUU 71/2014 rd, s. 2). Dessa synpunkter lämpar sig även mer allmänt för bestämmelserna om användningen av personuppgifter (se t.ex. GrUU 29/2016 rd, GrUU 13/2016 rd, s. 3–4, GrUU 14/2009 rd, s. 2, GrUU 11/2008 rd, s. 3/1 och GrUU 51/2002 rd, s. 1–2).

Innan dataskyddsreformen trädde i kraft betonade grundlagsutskottet i sin tillämpning vikten av åtminstone syftet med registreringen, innehållet i de personuppgifter som ska registreras, deras tillåtna användningsområden, inklusive överförbarheten av uppgifter och lagringstiden i personuppgifter i personregister samt den registrerades rättsskydd. Enligt denna tolkningspraxis måste regleringen av dessa frågor vara heltäckande och detaljerad på lagnivå (se t.ex. PeVL 14/1998 r., s. 2 och PeVL 1/2018 r., s. 2).

I och med att EU:s dataskyddsreform trädde i kraft har dock grundlagsutskottet reviderat sin ståndpunkt om regelkraven för skydd av personuppgifter. En omfattande och detaljerad reglering som den som beskrivs ovan krävs inte längre inom tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen när behandlingen av personuppgifter inte längre är reglerad på nationell nivå. Utskottet har ansett att de närmare reglerna i den allmänna dataskyddsförordningen, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, generellt sett ger en tillräcklig rättslig grund för skyddet av privatlivet och personuppgifter som garanteras i paragraf 10 i grundlagen (PeVL 14/2018 vp, s. 4.). Enligt utskottet ska skyddet av personuppgifter därför säkerställas i första hand i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning och allmän nationell lagstiftning. Antagandet av specifik nationell lagstiftning bör därför behandlas med försiktighet och begränsas till vad som är nödvändigt inom den nationella marginal som dataskyddsförordningen tillåter. (PeVL 14/2018 vp, s. 4–5).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om dataskyddslagen (GrUU 14/2018 rd) konstaterat att tillgodoseendet av skyddet för personuppgifter i framtiden i första hand garanteras med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lag som ska stiftas. I det sammanhanget bör man undvika nationell speciallagstiftning, som bör reserveras för situationer då den dels är tillåten enligt dataskyddsförordningen, dels nödvändig för att tillgodose skyddet för personuppgifter (GrUU 2/2018 rd, s. 5).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 15/2018 rd) dessutom konstaterat att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (se GrUU 14/2018 rd, s. 5). Enligt den praxis som grundlagsutskottet nyligen antagit bör lagstiftning om hanteringen av känsliga uppgifter fortfarande, i den utsträckning dataskyddsförordningen tillåter, analyseras enligt praxis för bestämmelser på lagnivå.

Grundlagsutskottet anser att det i princip räcker med att bestämmelserna om skydd för och behandling av personuppgifter är harmoniserade med dataskyddsförordningen. Utskottet anser att de detaljerade bestämmelserna i förordningen också gör det möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med vår nuvarande nationella regleringsmodell. Utskottet har menat att den gällande lagstiftningen om personuppgifter är mycket tungrodd och komplicerad och hänvisat till att det

enligt utskottets praxis är särskilt viktigt med en tydlig reglering i fråga om denna typ av bestämmelser som har kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna och som gäller fysiska personers normala dagliga aktiviteter (se GrUU 31/2017 rd, GrUU 45/2016 rd, s. 3, och GrUU 41/2006 rd, s. 4/II). Även med tanke på tydligheten bör vi förhålla oss restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Grundlagsutskottet har också i sitt utlåtande (GrUU 15/2018 rd) konstaterat att det utifrån 10 § 1 mom. i grundlagen enligt utskottet i princip räcker att bestämmelserna uppfyller kraven i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter i fortsättningen i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen. Lagstiftaren bör alltså vara restriktiv när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 4-5).

I offentlighetslagen 29 § föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till annan myndighet. Enligt 1 mom. punkt 1 kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. I 87a § integrationslagen föreskrivs om utlämnande av uppgifter om utkomststöd.

I offentlighetslagen 24 § 1 mom. punkt 24 om inte något annat föreskrivs särskilt, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda: handlingar som gäller behovet av internationellt skydd, förutsättningarna för utlänningars inresa och uppehålls rätt i landet eller grunden för dem eller förvärv eller förlust av finskt medborgarskap eller bestämmande av medborgarskapsstatus, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur dem inte äventyrar säkerheten för parten eller partens närstående. För att främja integrationen är sådana uppgifter, såsom uppgifter om personens uppehållstillstånd, nödvändiga för tillhandahållande av tjänster enligt integrationslagen och för att kräva och pröva den kommunala ersättning som erhållits från dem.

Enligt 24 § 1 mom. punkt 25 i offentlighetslagen är även de handlingar sekretessbelagda som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården eller en enskild kund hos arbetsförvaltningen samt de förmåner eller stödåtgärder eller den socialvårdsservice eller den service för arbetsförvaltningens enskilda kunder denne erhållit eller uppgifter om en persons hälsotillstånd eller handikapp, den hälsovård eller rehabilitering som denne har erhållit eller uppgifter om någons sexuella beteende eller inriktning.

I lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen stiftas bl.a. om behandling av information gällande uppehållstillstånd. Grundlagsutskottet har vid beredningen av lagen vid upprepade tillfällen betonat att distinktionen mellan nödvändigheten att få information eller lämna ut information innebär, utöver omfattningen av informationsinnehållet, den myndighet som har rätt till informationen, med sina egna behov, åsidosätter de grunder och intressen som skyddas av sekretessen för den myndighet som innehar informationen; (PeVL 7/2019 vp). Både uppgifterna om socialvårds- och arbetsförvaltningens kunduppgifter och uppgifterna om internationellt skydd är konfidentiella. Syftet med sekretessen är att skydda det allmänna eller privata intresset av att information lämnas ut.

De uppgifter som behandlas i migrationsförvaltningen är ofta känsliga personuppgifter. För att tillgodose individens rättigheter och ur rättssäkerhetsperspektiv är det nödvändigt att föreskriva om behandlingen av personuppgifter i migrationsförvaltningen på ett sätt som kompletterar dataskyddsförordningen och dataskyddslagen och också beakta grundlagsutskottets tidigare utlåtandep Praxis.

Begränsningens godtagbarhet och proportionalitet

Välfrämsområdet behöver information om ensamkommande barn och unga som kommit in i landet för att ge dem bostad och stöd. Detta skulle främja jämlikhet och rätten till social trygghet. Välfrämsområdet behöver också information om invandrare som får utkomststöd för att kunna erbjuda dem de social- och hälsovårdstjänster som avses i 6 § i integrationslagen. Detta skulle särskilt främja rätten till social trygghet.

Integrationslagen syftar också till att främja invandrades jämlikhet, inkludering och jämlikhet. Integration avser en invandrades individuella process, som sker i samspel med samhället, under vilken invandrades jämlikhet och jämställdhet i samhället och deltagande i arbets- och näringsliv, utbildning, organisationsverksamhet eller andra samhällsaktiviteter fördjupas och diversifieras. Det ligger därför i invandrades intresse att välfrämsområdet kan nå honom eller henne och styra honom eller henne till sina tjänster.

De begränsningar av de grundläggande rättigheterna av vilka det stiftas genom vanlig lagstiftning bör vara nödvändiga för att nå ett godtagbart mål. Inskränkning av en grundläggande rättighet är tillåten endast om målet inte kan uppnås med medel som inskränker mindre på de grundläggande rättigheterna. Begränsningen får inte gå lägre än vad som är motiverat med hänsyn till betydelsen av det samhällsintresse som ligger till grund för begränsningen i förhållande till det rättsliga intresset som begränsas. Under nuvarande integrationslag har man strävat efter att nå invandrare utanför arbetskraften även med andra medel än registerbaserade medel. Som exempel kan nämnas rådgivning vid mödra- och barnrådgivningen och uppsökande genom vilka man har arbetat för att uppmuntra invandrare att söka integrationstjänster i kommunen. Dessutom har man försökt använda sig av olika anvisningar och rådgivning. Erfarenheten har visat att man inte just lyckats nå invandrare genom detta.

Mot bakgrund av proportionalitetsprincipen kan konstateras att en registerbaserad lösning är det enda sättet att systematiskt nå invandrare utanför arbetskraften för tjänster enligt integrationslagen. Det bör också noteras att det är just den persons rätt att få integrationsrelaterade tjänster, vars integritet skyddas genom att skydda hans uppgifter från allmänheten och sekretessen för uppgifterna kränks inte i samband med överföringen av uppgifter från en myndighet till en annan. Sekretessen har inte stiftats för att säkerställa att endast socialvårdspersonal kan behandla den ifrågasatt informationen. Sekretess- och tystnadsplikten gäller för alla personer som hanterar konfidentiell information, som även här agerar i ämbetsansvar. Anordnare av social- och hälsovård inom välfrämsområdet skulle dock ha de yrkeskvalifikationer som krävs.

Genom att avväga privatlivets skydd samt de grundläggande rättigheter som beskrivits ovan kan det anses att det inte är nödvändigt att ändra gällande lag, så att kommunen inte skulle kunna få information om mottagare av utkomststöd, och att i framtiden kunna stifta om att kommunen kunde få information om personer som får hemvårdsstöd så länge som grundlagsenlighet och dataskyddsreglering uppfylls.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för enskilda med avseende på behandling av personuppgifter och om fri rörlighet för sådana uppgifter (nedan kallad dataskyddsförordningen) skapar förutsättningar för behandlingen av personuppgifter på nationell nivå. Grundlagsutskottet har uttalat att paragraf 9 punkt 1 i dataskyddsförordningen inte definierar en persons behov av social omsorg eller information om socialvård, stödåtgärder och andra sociala förmåner som särskilda kategorier av personuppgifter som det skulle vara förbjudet att behandla, utom om ett visst villkor (t.ex. samtycke) inte är uppfyllt. Det är dock inte uteslutet

att denna information kan omfatta information som tillhör specifika kategorier av personuppgifter enligt paragraf 9 i dataskyddsförordningen, såsom information om hälsotillståndet hos en klient inom socialvården. Information om socialtjänsten ingår inte heller i den information som anges i paragraf 8.1 i personuppgiftsdirektivet som genomförs genom personuppgiftslagen. Registrering av sådana uppgifter har dock ansetts på nationell nivå utgöra en större risk än vanligt för medborgarnas integritet och rättsskydd, vilket motiverar att uppgifterna anses vara känsliga (PeVL 15/2018 vp., HE 96/1998 vp., s. 4/I).

Grundlagsutskottet har särskilt uppmärksammat behovet av reglering när personuppgifter behandlas av en myndighet (PeVL 15/2018 vp). I paragraf 6 i dataskyddsförordningen föreskrivs lagligheten i behandlingen. Enligt paragraf 6 (c) är behandlingen laglig om den är nödvändig för att uppfylla en lagstadgad skyldighet för den registeransvarige. Enligt punkten (e) är behandlingen laglig om den är nödvändig för att utföra en uppgift som utförs av allmänt intresse eller i utövning av myndighetsutövning som tillkommer den registeransvarige (se PeVL 14/2018 vp, s. 4). Även om dessa punkter enligt grundlagsutskottets mening generellt sett inte kräver eller ens möjliggör att det finns en särskild lag för alla individuella databehandlingssituationer, bildar behandlingen av uppgifter som beskriver personens behov av social omsorg eller socialvård, stödåtgärder och andra sociala omsorgsförmåner som han eller hon får samt information som likställs med dessa sådana risker och hot mot den enskildes grundläggande rättigheter, att behandlingen av sådana uppgifter ska regleras med samma grad av precision och noggrannhet som behandlingen av andra känsliga uppgifter, inom de ramar som dataskyddsförordningen tillåter.

Välfärdsområdet har uppgifter som föreskrivs i integrationslagen och för det ändamålet har välfärdsområdets yrkesperson rätt att behandla endast nödvändig kundinformation. Om välfärdsområdets uppgifter som främjar integration föreskrivs i speciallagstiftningen och om social- och hälsovårdens uppgifter i lagstiftning som berör dem. Ovanstående punkter ger en rättslig grund för behandling av personuppgifter om ensamkommande minderåriga och ungdomar eller av personuppgifter som rör en migrants utkomststöd i enlighet med artikel 6.1 c i förordningen. Användningsändamålet är tydligt angivet i integrationslagen och uppgifterna ska inte användas för andra ändamål, vilket begränsas av artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Det är kundens privata intresse som förordar ett utlämnande av uppgifterna till integrationsmyndigheterna.

Precision

Grundlagsutskottet har bedömt regleringen av offentliga myndigheters tillgång till och utlämnande av information utan att det påverkar privatlivets skydd och de skydd av personuppgifter som föreskrivs i paragraf 10 moment 1 i grundlagen och uppmärksamade bland det till vad och information gällande vem som rätten till informationsåtkomst sträcker sig och hur rätten till informationsåtkomst är kopplad till nödvändigheten av informationen (PeVL 15/2018 vp).

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut uppgifter med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 31/2017 rd, s.2, GrUU 42/2016 rd s.2, GrUU 38/2016 rd s. 2, GrUU 71/2014 rd, s.3 och GrUU 7/2019 rd, s.6).

Genom lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) ersattes bestämmelserna om riksomfattande informationssystem och andra personregister hos polisen med bestämmelser om ändamålet med behandlingen av personuppgifter som behövs för utförandet av de uppgifter som avses i polislagen och om innehållet i de personuppgifter som behandlas. Grundlagsutskottet hade inget att anmärka på denna utgångspunkt (GrUU 51/2018 rd), vilket visar att bestämmelser enligt användningsändamål är att rekommendera i behandlingen av personuppgifter. Också i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen och till vissa lagar som har samband med den presenterades bestämmelserna enligt sina ändamål, men grundlagsutskottet kritiserade i förslaget bestämmelser enligt vilka uppgifter skulle ha kunnat behandlas också för andra användningsändamål än de ursprungliga, eftersom de bestämmelser som föreslogs var bristfälliga (GrUU 7/2019 rd).

Grundlagsutskottet har framhållit de hot som behandlingen av känslig information utgör (PeVL 15/2018 vp). Utskottet anser att stora databaser som innehåller känslig information utgör allvarliga risker för datasäkerhet och miss-bruk, vilket i slutändan kan utgöra ett hot mot en persons identitet (PeVL 13/2016 vp, s. 4, PeVL 14/2009 vp, s. 3/I). Till följd av detta har utskottet särskilt uppmärksammat att behandlingen av känsliga uppgifter bör begränsas till vad som är absolut nödvändigt genom precisa bestämmelser (se t.ex. PeVL 38/2016 vp, s. 3, PeVL 3/2017 vp, s. 5). Grundlagsutskottet har ansett uppgifter som rör en kärnkraftsverksanställds hälsouppgifter vara känsliga, även om innehållet i meddelandet begränsas till att inte lämna ut en persons detaljerade hälsouppgifter utan endast ett uttalande om att personen "möjligtvis inte är lämplig för sin uppgift eller att hen kan utgöra en fara för kärn- eller strålsäkerhet"(PeVL 22/2020 vp).

Om utlämnandet av socialvårdens kunduppgifter genom rikstäckande informationssystemtjänster har reglerats i 21 § av lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (784/2021, nedan *sote-informationslagen*). I 22 § av lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården föreskrivs om överföring av kunduppgifter utanför social- och hälsovården genom rikstäckande informationssystemtjänster. Enligt den får handlingar vidarebefordras till en icke-social- och hälsovårdsgivare, utan att det påverkar sekretessbestämmelserna, på grundval av en begäran från klienten eller en rättslig begäran från mottagaren eller en rättslig skyldighet att lämna information.

Tillgång till information som avses i 87 c § i förslaget skulle vara utlämnande av uppgifter enligt 21 § lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården, men för barn och ungdomar som rest in i landet ensamkommande som minderåriga skulle utlämnandet bli, då boende av minderårig i familjegrupphem eller stödet till unga vuxna enligt integrationslagen upp till 25 år inte är en verksamhet inom socialvården.

Enligt motiveringen till regeringens förslag till lag om elektronisk behandling av social- och hälsovårdens kunduppgifter ansvarar den personuppgiftsansvarige för att mottagaren får endast så mycket kund- eller patientuppgifter som mottagaren skulle ha rätt till enligt lag eller samtycke. Mottagarens rätt att få information ska grundas på lag eller kundens samtycke. Utlämnande av information kräver alltid den överlåtande registrarens godtycke och endast nödvändig kundinformation får lämnas ut. Kundinformation får lämnas ut endast i den utsträckning som mottagaren av informationen behöver den för att utföra sina lagstadgade uppgifter. I motiveringen till 22 § i lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården nämns som exempel t.ex. en polis-man som skulle få läkarintyg för körkort. En person som behandlar kunduppgifter skulle även fortsättningsvis ges åtkomst begränsat till de kunduppgifter han eller hon behöver i sitt arbete.

Enligt 87 c § i integrationslagen ska FPA, utan hinder av sekretess och andra inskränkningar i uppgiftslämnandet, kostnadsfritt till välfärdsområdet lämna uppgifter om en invandrare som denna lag gäller och som uppstår utkomststöd annat än tillfälligt enligt lagen om försörjningsstöd. Att en person får utkomststöd är känslig information. Den paragrafen är begränsad till information om invandrarens utkomststöd och innehåller ingen mer specifik hälsoinformation eller annan information. Skyldigheten att lämna information innehåller därför endast den information som är nödvändig för att nå personen. Vidare kräver ett utlämnande av uppgifter enligt 22 lag om elektronisk behandling av social- och hälsovårdens kunduppgifter att den personuppgiftsansvarige (i detta sammanhang FPA) överväger vad som är nödvändigt och ser till att endast denna nödvändiga information lämnas ut till välfärdsområdet.

Okränkbarhet av kärnområdet för den grundläggande rättigheten

Enligt grundlagsutskottet (GrUU 26/2018 rd, s. 3, GrUU 14/2018 rd, s.7) får de rättigheter som är tryggade enligt 10 § i grundlagen en speciell betydelse i sammanhang som är särskilt känsliga med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. Grundlagsutskottet har bedömt behandlingen av känsliga uppgifter med utgångspunkt i att inskränkningar i skyddet för privatlivet måste bedömas utifrån de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 42/2016 rd, s. 2–3 och de utlåtanden som nämns där). Det har varit av betydelse att grundlagsutskottets etablerade praxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme vid utfärdandet av bestämmelser om behandling av personuppgifter i synnerhet begränsas av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i skyddet för privatlivet som tryggas i samma moment i 10 § i grundlagen. Lagstiftaren måste tillgodose denna rätt på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna över lag. Utskottet har därför särskilt bedömt att tillåtelse att behandla känsliga personuppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som hör till privatlivet (GrUU 37/2013 rd, s 2/I), vilket innebär att till exempel inrättandet av register som innehåller sådana uppgifter ska bedömas utifrån förutsättningarna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna, särskilt begränsningarnas godtagbarhet och proportionalitet (se GrUU 29/2016 rd, s. 4 – 5 och t.ex. GrUU 21/2012 rd, GrUU 47/2012 rd samt GrUU 14/2009 rd). Utskottet har fäst avseende vid arten av de uppgifter som lämnas ut som känsliga uppgifter vid bedömningen av omfattningen, exaktheten och innehållet i bestämmelserna om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretessplikten (se t.ex. GrUU 38/2016 rd, s. 3). GrUU 7/2019 rd, s. 3).

Rättsskyddsarrangemangens tillräcklighet

I 82 § integrationslagen föreskrivs om ändringssökande. Om inte annat följer av lag någon annanstans, får ett beslut som avses i denna lag enligt förvaltningsprocesslagen (808/2019) överklagas till förvaltningsrätten. Förvaltningsrättens beslut får överklagas endast om Högsta förvaltningsdomstolen meddelar prövningstillstånd. Överklagande av ett beslut av Arbets- och näringsbyrån enligt lagen om offentlig arbets- och företagsservice finns i 14 kap. lagen om offentlig arbets- och företagsservice. Överklagande av beslut om arbetslöshetsersättning föreskrivs i 12 kap. lagen om utkomstskydd mot arbetslöshet. Överklagande av beslut om försörjningsstöd föreskrivs i 6 kap. socialvårdslagen (1301/2014).

Grundlagsutskottet har i sin praxis förhållit sig förbehållsamt till särskilda bestämmelser gällande myndighetens allmänna besvärsmätt (t.ex. PeVL 15/2011 vp, s. 5 och de uttalanden som avses där). Däremot har utskottet ansett myndighetens besvärsmätt kunna tas upp till prövning om den i lag begränsas till exempelvis skäl som rör upprätthållandet av enhetligheten i rättspraxis (se PeVL 45/2006 vs. 3 och anförd där) eller myndighetens begränsade överklaganderätt på annat sätt är motiverad med hänvisning till sakernas kvalitet och karaktär (PeVL 15/2011 vp, s. 5, PeVL 58/2006 vp, s. 9)

Efterlevnad av mänskliga rättigheter

Inskränkningar i de grundläggande rättigheterna får inte strida mot Finlands internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Innehållet i det finländska systemet för grundläggande rättigheter är nära förknippat med bestämmelserna i internationella fördrag om mänskliga rättigheter. En inskränkning som bryter mot ett internationellt fördrag om mänskliga rättigheter som är bindande för Finland skulle också strida mot grundlagsregleringen av de grundläggande rättigheterna. Av dessa skäl anses tolkningsharmoniseringen av grundläggande och mänskliga rättigheter vara viktig. Systemet med grundläggande rättigheter kan dock ge upphov till krav som går längre än fördrag om mänskliga rättigheter.

Finland har åtagit sig att följa FN:s Genèvekonvention från 1951 om flyktingars ställning. I konventionen ingår ett återvändandeförbud till ett land där personen hotas av förföljelse. Finlands flyktingpolitik påverkas också av andra internationella överenskommelser och EU-lagstiftning. Genom att engagera sig i flykting-mottagandet bidrar Finland och världskommunerna till förverkligandet av mänskliga rättigheter och ett mångsidigt och öppet samhälle. Integrationslagen föreskriver också om flyktingar och främjande av deras integration.

Sammandrag

I den bestämmelse i 87 b och 87 c § som gäller rätten att få och lämna ut uppgifter är det fråga om de avgränsningar som gäller skyddet av privatlivet och som ska bedömas i ljuset av de allmänna villkoren för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna. Det ska alltså föreskrivas om rätten att få uppgifter i lag, en bestämmelse om saken ska vara noga avgränsad och tillräckligt exakt definierad, det ska finnas en med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet acceptabel grund för rätten att få uppgifter, rätten att få uppgifter ska stå i rätt proportion till det eftersträvade målet och rätten att få uppgifter får inte ingripa i kärnan i skyddet för privatlivet. Dessutom ska ett adekvat rättsskydd garanteras och rätten att få uppgifter får inte stå i strid med människorättsförpliktelser som är bindande för Finland. GrUB 25/1994 rd, s. 4–5).

I den föreslagna 87 b och 87 c § föreskrivs exakt och noggrant avgränsat vem som har rätt att få personuppgifter, av vem aktören har rätt att få dem och att aktören också har skyldighet att överläta uppgifter, samt om användningsändamålen för de uppgifter som fås och att de är nödvändiga. De bestämmelser som föreslås kan i ljuset av grundlagsutskottets praxis som beskrivs ovan anses vara korrekt beredda.

Rätten till social trygghet

Propositionen har en tredje beröringspunkt med 19 § 1 mom. i grundlagen, som gäller social trygghet, enligt vilken alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv har rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Bestämmelsen försätter i princip inte invandrare i en särställning i förhållande till den övriga befolkningen. I praktiken kan invandrare oftare än genomsnittet befinna sig i en situation där denna bestämmelse blir tillämplig. 19 § 1 mom. i grundlagen gäller den försörjning som så att säga kommer i sista hand; när man inte får sin försörjning från någon annan källa, träder förpliktelsen enligt denna paragraf i kraft och när det gäller försörjningen uppfylls den i praktiken med utkomststödet. Rätten till liv som tryggas alla i 7 § 1 mom. i grundlagen har nära koppling till 19 § 1 mom.

När man beaktar till exempel egendom, stöd från släktingar, såsom föräldrar, och andra motsvarande omständigheter, åtnjuter invandrare i de flesta fall mindre sådant nätverksbaserat stöd

som borde beaktas före utkomststödet. Dessutom blir sysselsättningshindren för invandrare oftare sådana att utkomststödet träder in som försörjningskälla. Oundgänglig omsorg torde också beröra invandrare oftare än majoritetsbefolkningen i genomsnitt. Oundgänglig omsorg innefattar bland annat brådskaande institutionsvård, barnskydd, oundgänglig omsorg i anslutning till funktionshinder eller ålderdom samt till exempel bostadslöshet. Ställningen för invandrare, särskilt personer som erhåller internationellt skydd och offer för människohandel, är åtminstone i begynnelsen av deras vistelse sådana att oundgänglig omsorg enligt 19 § 1 mom. i grundlagen blir tillämplig. I fortsättningen kan det finnas fall där välfärdsområdet bör betala utkomststöd till invandrare som bor på dess område. Förslaget främjar i ringa utsträckning rätten till social trygghet genom att möjliggöra statlig ersättning till välfärdsområdet för kostnader som orsakas för utbetalning av utkomststöd enligt den 46 § som föreslås.

Kommunal och annan regional självstyrelse

En fjärde beröringspunkt i propositionen gäller 121 § i grundlagen där det finns bestämmelser om kommunal och annan regional självstyrelse. Enligt 2 mom. utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna genom lag. Enligt 4 mom. bestäms det om självstyrelse på större förvaltningsområden än kommuner genom lag. Grundlagsutskottet har i sin praxis betonat att när det föreskrivs i lag om nya uppgifter för kommunerna bör det också ses till att kommunerna har faktiska möjligheter att klara av sina uppgifter (GrUU 41/2002 rd, s. 3/II, GrUU 50/2005 rd, s. 2/I). Den gällande integrationslagen innehåller redan förpliktelser för kommunerna att ordna tjänster för invandrare. Genom lagstiftningen om välfärdsområdena och om ordnande av social- och hälsovård (Lag om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) samt lagen om välfärdsområden (611/2021) har uppgifter som gäller ordnande av social- och hälsovården överförts från kommuner till välfärdsområdena. Ändringen har konsekvenser också för ordnandet av tjänster enligt lagen om främjande av integration.

Genom denna proposition föreslås inte nya uppgifter för kommunerna. För välfärdsområdena föreslås en ny uppgift som gäller att ordna stöd och boende i familjegrupper för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare. Dessutom möjliggörs det för välfärdsområdena att ansöka om statlig ersättning för de kostnader enligt lagen om främjande av integration som i fortsättningen uppkommer i välfärdsområdena och som enligt 6 kap. enligt den lagen kan ersättas till kommunerna. Utifrån grundlagsutskottets praxis som beskrivs ovan kan man analogt dra slutsatsen att det också beträffande de uppgifter som ska ges välfärdsområdena finns skäl för att se till att välfärdsområdet har faktiska förutsättningar att klara av sina skyldigheter. Genom de statliga ersättningar, som möjliggörs genom denna proposition, möjliggörs ersättning för kostnader som orsakas av social- och hälsovården samt av uppgifter som gäller stöd och boende för barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare.

Med hänvisning till det ovan sagda kan lagförslagen enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som gäller främjande av sysselsättning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) 1 § 1 mom., 2 §, 3 §, 4 § 1–2 mom., 5 § 3 mom., 6 §, 7 § 2 mom., 8 §, 9 § 1, 3 och 4 mom., 10 § och 11 § 2 mom., sådana de lyder, 1 § 1 mom., 2 §, 3 §, 6 §, 7 § 2 mom., 8 § och 11 § 2 mom. i lag 1369/2014, 4 § 1–2 mom. och 5 § 3 mom. i lag 1383/2021, 9 § 1 och 3 mom. i lag 448/2020 samt 9 § 4 mom. i lag 424/2021, som följer:

1 §

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Med sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avses en modell för samverkan där arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer arbetslösas behov av service, planerar service som i sin helhet är relevant med avseende på sysselsättningen av arbetslösa och svarar för att sysselsättningsprocessen fortskrider och följs upp på det sätt som föreskrivs i denna lag.

2 §

Hänvisning till sektorsövergripande samservice

En arbetslös person har behov av sektorsövergripande samservice om det för att främja sysselsättningen av honom eller henne krävs samordning av den service och de tjänster som avses i 1 § 2 mom. och som arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten är skyldiga att ordna.

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten ska bedöma om en arbetslös har behov av sektorsövergripande samservice, om han eller hon

1) har fått arbetsmarknadsstöd i minst 300 dagar på grundval av arbetslöshet,

2) har fyllt 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice (916/2012) och arbetslösheten har pågått i tolv månader utan avbrott, eller

3) är under 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice och arbetslösheten har pågått i sex månader utan avbrott.

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten ska hänvisa en arbetslös som uppfyller förutsättningarna i 2 mom. och som har behov av sektorsövergripande samservice till sektorsövergripande samservice.

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information har Folkpensionsanstalten rätt att till arbets- och näringsbyrån och den myndighet som står för välfärdsområdets socialvård lämna ut uppgifter om de dagar som en arbetslös som avses i 2 mom. 1

punkten har fått arbetsmarknadsstöd, när uppgifterna behövs för att bedöma behovet av sektorsövergripande samservice. Folkpensionsanstalten får lämna ut uppgifterna i maskinläsbar form eller med hjälp av en teknisk anslutning.

3 §

Utredningsperiod

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet, Folkpensionsanstalten och den arbetslöse ska tillsammans bedöma den arbetslöses behov av service inom tre månader efter att sektorsövergripande samservice har inletts (*utredningsperiod*).

Under utredningsperioden ska arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten tillsammans med den arbetslöse utreda hans eller hennes yrkeskompetens samt hans eller hennes sociala situation, hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga när de inverkar på sysselsättningen. I utredningsperioden ska det ingå vägledning i syfte att motivera den arbetslöse och göra honom eller henne delaktig i service som är relevant för sysselsättningen.

4 §

Hur en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas, följs upp och revideras

Under den utredningsperiod som avses i 3 § ska arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och den arbetslöse tillsammans utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan, där de avtalar om arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster som tillgodoser den arbetslöses behov av service och kommer överens om hur servicen och tjänsterna ska följas upp. I sysselsättningsplanen ska ingå en sådan jobbsökningskyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

Arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet ska följa upp hur sysselsättningsplanen genomförs. Arbets- och näringsbyrån ska se till att sysselsättningsplanen revideras på det sätt som den arbetslöses behov av service kräver, dock minst var tredje månad, och när den arbetslöse särskilt begär det, förutsatt att det inte med hänsyn till den arbetslöses situation är uppenbart onödigt att revidera planen. Välfärdsområdet deltar i revideringen av sysselsättningsplanen på det sätt som den arbetssökandes behov av service kräver.

5 §

Skyldigheter i samband med en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet är skyldiga att upplysa den arbetslöse om skyldigheterna enligt 1 mom.

6 §

När sektorsövergripande samservice avslutas

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avslutas när arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten gemensamt bedömer att den arbetslöse inte längre behöver sektorsövergripande samservice.

7 §

Hur sektorsövergripande samservice ordnas samt styrs nationellt

För tillhandahållande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdena inom dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten inom det område som består av de kommuner som hör till respektive ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice ha minst ett gemensamt verksamhetsställe. Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska avsätta tillräckligt många anställda för den sektorsövergripande samservicen i förhållande till antalet personer som behöver servicen.

8 §

Hur kostnaderna för sektorsövergripande samservice fördelas

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska svara för lönekostnader och andra personalkostnader för egna anställda som deltar i sektorsövergripande samservice.

Kostnaderna för lokaler, anordningar och telekommunikation för det gemensamma verksamhetsstället för sektorsövergripande samservice samt övriga kostnader för den sektorsövergripande samservicen och utvecklandet av den ska fördelas mellan arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdena inom dess verksamhetsområde i förhållande till hur många anställda som deltar i sektorsövergripande samservice på de gemensamma verksamhetsställena. Folkpensionsanstalten deltar i kostnaderna på det sätt som överenskommit i avtal med arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdena inom dess verksamhetsområde.

9 §

Kundregistret över sektorsövergripande samservice

För genomförandet av den sektorsövergripande samservicen ska närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter föra det kundregister över sektorsövergripande samservice som avses i 13 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Kundregistret över sektorsövergripande samservice används för skötseln av de uppgifter som arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten har enligt denna lag.

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska föra in kunduppgifter om arbetslösa i kundregistret över sektorsövergripande samservice. Uppgifter om arbetslösa får föras in i kundregistret efter att den sektorsövergripande samservicen har inletts.

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter kan bevilja användarrättigheter till kundregistret över sektorsövergripande samservice på ansökan av arbets- och näringsbyrån, en kommun och en samkommun som med stöd av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020) ansvarar för uppgifter enligt den lagen, välfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten. Användarrättigheter kan beviljas en person som är anställd hos arbets- och näringsbyrån, en kommun eller en samkommun som med stöd av lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av syssel-

sättningen (1269/2020) ansvarar för uppgifter enligt den lagen, välfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten och som sköter uppgifter som avses i denna lag. En person som har beviljats användarrättigheter får trots sekretessbestämmelserna söka och använda uppgifter i kundregistret, om det behövs för att ordna kundbetjäningen.

10 §

Registrering av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som deltar i sektorsövergripande samservice

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ska i sina register registrera uppgifter om den offentliga arbetskraftsservice, den socialservice samt de hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som en kund har fått medan sektorsövergripande samservice har fortgått och om förmåner relaterade till servicen och tjänsterna på det sätt som anges i de lagar som gäller den servicen samt de tjänsterna och förmånerna.

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten får registrera de uppgifter som avses i 9 § 2 mom. i sina register, till den del de behövs för att myndigheterna ska kunna tillhandahålla arbetslösa den service och de tjänster som de är skyldiga att ordna.

11 §

Rätt att få sekretessbelagda uppgifter för sektorsövergripande samservice

Oberoende av den arbetslöses samtycke har arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att av varandra få och för att utföra uppgifter enligt denna lag använda de uppgifter om den arbetslöse som avses i 9 § 2 mom. och som är nödvändiga för att de för den arbetslöse ska kunna ordna sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Uppgifterna får lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om främjande av integration (1386/2010) 6 §, 28 § 1 mom., rubriken för 44 § och 1–3 mom., 46–49 och 51–53, 54 § 1 mom. och 55 §, sådana de lyder, 44 § 1 mom. och 55 § i lag 1134/2014, 46 § i lag 1376/2014, 49 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 564/2020 samt 51 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1376/2014, och fogas till lagen nya 87 b, 87 c, 88 a och 88 b § som följer:

6 §

Ordnande av åtgärder som främjar integration

Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservicen, arbets- och näringsförvaltningens tjänster, de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet har organiseringsansvaret för samt i form av andra åtgärder som främjar integration.

28 §

Familjegrupphem och andra bostadsenheter

Välfärdsområdet kan inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet för barn och unga personer. Välfärdsområdet avtalar med närings-, trafik- och miljöcentralen om inrättande av ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet. Välfärdsområdet avtalar med kommunen samt med närings-, trafik- och miljöcentralen om placering av barn och unga vid dessa enheter samt om anordnande av integrationsfrämjande tjänster.

44 §

Statens ersättning till kommunen eller välfärdsområdet

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ersätter inom ramen för statsbudgeten kommunen eller välfärdsområdet för kostnaderna för anordnandet av de åtgärder som avses i denna lag enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

Kostnaderna ersätts enligt en kalkylmässig grund eller enligt de faktiska kostnaderna.

Ersättning betalas från det att den första hemkommunen registrerades i befolkningsdatasystemet för den person vars boende i kommunen eller vars erhållande av tjänster från välfärdsområdet är grunden för att ersättning betalas.

[Vi undersöker om kalkylerade ersättningar kunde betalas även till välfärdsområden redan från början av år 2023 samt hur de skulle fördela sig mellan kommunerna och välfärdsområdena]

46 §

Ersättning för kommunens eller välfärdsområdets utkomststöd

Kommunen eller välfärdsområdet ersätts för de kostnader som under en period om högst tre år orsakats av betalning av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (Ålands författningssamling 1998:66) till en person som avses i 2 § 2 och 3 mom.

47 §

Ersättning för återflyttningsbidrag

Kommunen eller välfärdsområdet ersätts för kostnaderna för stödjande av återflyttning som avses i 85 §.

48 §

Ersättning för ordnande av tolkning

Kommunen eller välfärdsområdet ersätts för kostnaderna för tolkning som kommunen eller välfärdsområdet ordnat för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom.

49 §

Ersättning för specialkostnader

Kommunen eller välfärdsområdet ersätts i fråga om de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. för

1) kostnader som kommunen eller välfärdsområdet orsakas av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet enligt 28 § och för familjevård, stödtjänster för boende, socialvårdstjänster och andra stödtjänster till dess att den unga personen fyller 25 år,

2) betydande kostnader som kommunen eller välfärdsområdet orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård på grund av skada eller sjukdom, om personen har varit i behov av omsorg eller vård när han eller hon anlände till Finland,

3) av särskilda skäl för övriga kostnader som kommunen eller välfärdsområdet orsakats.

En förutsättning för ersättning är dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen eller närings-, trafik- och miljöcentralen och välfärdsområdet har avtalat om ersättningen särskilt.

Kostnader som avses i denna paragraf ersätts för högst tio år.

51 §

Ersättning för kostnader för personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium

Kommunen eller välfärdsområdet ersätts i fråga om personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium och fått uppehållstillstånd med stöd av 48 § eller 49 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen för:

1) kostnaderna för utkomststöd enligt lagen om utkomststöd för högst sex månader,

2) betydande kostnader som kommunen eller välfärdsområdet orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård till följd av en skada eller sjukdom för högst fem år.

Om en kommun eller ett välfärdsområde ordnar försörjningen för en person av den anledningen att personen på grund av sin ställning vid invandringen inte kan få pension eller någon annan socialskyddsförmån, kan kommunens eller välfärdsområdets kostnader för detta ersättas för högst fem år.

52 §

Ersättning för kostnaderna för personer som deltagit som frivilliga i krig

Närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen eller närings-, trafik- och miljöcentralen och välfärdsområdet kan avtala om ersättning för kostnaderna för ankomstgranskning av hälso- tillståndet samt för boende, tryggnad av försörjningen och ordnande av social- och hälsovård i fråga om personer från det forna Sovjetunionens territorium vilka deltog som frivilliga i Finlands krig åren 1939–1945, samt deras makar.

Kostnaderna ersätts för hela den tid som de personer som avses i 1 mom. är bosatta i Finland.

53 §

Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel

En kommun eller ett välfärdsområde ersätts för kostnader som orsakas av hälso- och socialvårdstjänster som ordnas på grund av specialbehov till följd av en persons ställning som offer för människohandel enligt 4 kap. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel, tolkning, skyddet av personens säkerhet och andra åtgärder och tjänster som ordnas på grund av specialbehov i anslutning till personens ställning som offer.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska begära ett utlåtande av föreståndaren för en förläggning som sörjer för hjälpen till offer för människohandel om huruvida de kostnader för vilka ersättning söks härrör från tillhandahållandet av åtgärder och tjänster på grund av personens ställning som offer för människohandel.

54 §

Utbetalning av ersättning

Kommunen eller välfärdsområdet ska ansöka om sådan ersättning som avses i detta kapitel genom en ansökan hos utvecklings- och förvaltningscentret inom två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum.

55 §

Skyldighet att betala tillbaka ersättning

Utvecklings- och förvaltningscentret kan bestämma att kommunen eller välfärdsområdet helt eller delvis ska betala tillbaka den ersättning som staten betalat, om felaktiga eller vilseledande uppgifter har getts för betalningen av ersättning, eller om det i övrigt framgår att ersättningen har betalats utan grund.

På det belopp som betalas tillbaka ska en dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som bestäms i enlighet med 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Utvecklings- och förvaltningscentret ska besluta om återbetalning av en ersättning som utan grund betalats till en kommun eller ett välfärdsområde senast det femte kalenderåret efter utgången av det verksamhetsår för vilket ersättningen betalats.

56 §

Förordnande av företrädare

För ett barn som fått uppehållstillstånd inom flyktingkvoten och för ett barn som fallit offer för människohandel och har uppehållstillstånd ska utan dröjsmål utses en företrädare, om barnet vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Företrädare kan även utses för ett annat barn som fått uppehållstillstånd och som vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

Ansökan om förordnande av företrädare görs av det kollegiala organ/välfärdsområde, på vars (verksamhets)område barnet vistas. Innan ansökan görs ska barnet höras och barnets bästa beaktas på det sätt som föreskrivs i 4 §.

I övrigt tillämpas på förordnande av företrädare vad som föreskrivs i 39 § 3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd. På tingsrättens anmälningsskyldighet tillämpas vad som föreskrivs i 44 § i nämnda lag.

87 b §

Utlämnande av uppgifter till välfärdsområdet

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket, förläggningen, närings-, trafik- och miljöcentralen, kommunen, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, företrädare som avses i 56 § samt en läroinrättning som avses i 2 kap. eller någon annan tjänsteleverantör för utförande av de uppgifter som föreskrivs i 27 och 28 § få nödvändiga uppgifter som gäller barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare.

En företrädare som avses i 56 § har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 57 § om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 28, 43 och 49 § om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare.

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 2 kap. och 43 § om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare.

87 c §

Överlåtande av uppgifter från Folkpensionsanstalten till välfärdsområdet

För att organisera de social- och hälsovårdstjänster som avses i 8 § ska Folkpensionsanstalten utan dröjsmål, kostnadsfritt och utan hinder av sekretessbestämmelser lämna uppgifter till välfärdsområdet om en invandrare som denna lag gäller och som får utkomststöd enligt lagen om tillfälligt utkomststöd.

88 a §

Överförande av avtal till välfärdsområdet

Om kommunen har upprätthållit eller ordnat verksamhet som avses i 27 eller 28 § den 31 december 2022, övergår uppgiften till välfärdsområdet den 1 januari 2023 så som föreskrivs i denna lag. Kommunen ska överföra de avtal som avses i 28, 49 eller 52 § som den ingått med närings-, trafik- och miljöcentralen och de avtal som enligt avtalet gäller uppgiften till välfärdsområdet från och med den 1 januari 2023.

Välfärdsområdet kan ansöka om ersättning med stöd av de avtal som avses i 49 eller 52 § för de kostnader som uppkommer/orsakas efter den 1 januari 2023.

Kommunen kan ansöka om ersättning för kostnader i fråga om avtal som övergått och som avses ovan i 2 mom. som uppkommit före den 31 december 2022.

88 b §

Ställningen för personal som stöder barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare

Övergång av personal, som sköter uppgifter som gäller familjegrupphems verksamhet och andra uppgifter som gäller ordnande av stöd eller boende för barn eller unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare, från kommuner och samkommuner till välfärdsområdet och till välfärdssammanslutningen anses som överlåtelse av rörelse.

Som överlåtelse av rörelse betraktas också övergång av stöduppgifter och den personal som utför stöduppgifterna till de kommunala uppgifter som avses i 1 mom., om minst hälften av de faktiska uppgifter som en person som sköter en sådan uppgift utför är stöduppgifter till de uppgifter som avses i 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Sanna Marin

Arbetsminister Tuula Haatainen

1.

Lag

om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som gäller främjande av sysselsättning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) 1 § 1 mom., 2 §, 3 §, 4 § 1–2 mom., 5 § 3 mom., 6 §, 7 § 2 mom., 8 §, 9 § 1, 3 och 4 mom., 10 § och 11 § 2 mom., sådana de lyder, 1 § 1 mom., 2 §, 3 §, 6 §, 7 § 2 mom., 8 § och 11 § 2 mom. i lag 1369/2014, 4 § 1–2 mom. och 5 § 3 mom. i lag 1383/2021, 9 § 1 och 3 mom. i lag 448/2020 samt 9 § 4 mom. i lag 424/2021, som följer:I enlighet med riksdagens beslut:

Gällande lydelse

1 §

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Med sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avses en modell för samverkan där arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer arbetslösas behov av service, planerar service som i sin helhet är relevant med avseende på sysselsättningen av arbetslösa och svarar för att sysselsättningsprocessen för arbetslösa fortskrider och följs upp på det sätt som föreskrivs i denna lag.

2 §

Hänvisning till sektorsövergripande samservice

En arbetslös person har behov av sektorsövergripande samservice om det för att främja sysselsättningen av honom eller henne krävs samordning av den service och de tjänster som avses i 1 § 2 mom. och som arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten är skyldiga att ordna.

Föreslagen lydelse

1 §

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Med sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avses en modell för samverkan där arbets- och näringsbyrån, *väl-färdsområdet* och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer arbetslösas behov av service, planerar service som i sin helhet är relevant med avseende på sysselsättningen av arbetslösa och svarar för att sysselsättningsprocessen fortskrider och följs upp på det sätt som föreskrivs i denna lag.

2 §

Hänvisning till sektorsövergripande samservice

En arbetslös person har behov av sektorsövergripande samservice om det för att främja sysselsättningen av honom eller henne krävs samordning av den service och de tjänster som avses i 1 § 2 mom. och som arbets- och näringsbyrån, *väl-färdsområdet* och Folkpensionsanstalten är skyldiga att ordna.

Gällande lydelse

Arbets- och näringsbyrån, kommunen eller Folkpensionsanstalten ska bedöma om en arbetslös har behov av sektorsövergripande samservice, om han eller hon

1) har fått arbetsmarknadsstöd i minst 300 dagar på grundval av arbetslöshet,

2) har fyllt 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) och arbetslösheten har pågått i tolv månader utan avbrott, eller

3) är under 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och arbetslösheten har pågått i sex månader utan avbrott.

Arbets- och näringsbyrån, kommunen eller Folkpensionsanstalten ska hänvisa en arbetslös som uppfyller förutsättningarna i 2 mom. och som har behov av sektorsövergripande samservice till sektorsövergripande samservice.

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information har Folkpensionsanstalten rätt att till arbets- och näringsbyrån och den myndighet som står för kommunens socialvård lämna ut uppgifter om de dagar som en arbetslös som avses i 2 mom. 1 punkten har fått arbetsmarknadsstöd, när uppgifterna behövs för att bedöma behovet av sektorsövergripande samservice. Folkpensionsanstalten får lämna ut uppgifterna i maskinläsbar form eller med hjälp av en teknisk anslutning.

3 §

Utredningsperiod

Arbets- och näringsbyrån, kommunen, Folkpensionsanstalten och den arbetslöse ska tillsammans bedöma den arbetslöses behov av service inom tre månader efter att sektorsövergripande samservice har inletts (*utredningsperiod*).

Under utredningsperioden ska arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten tillsammans med den arbetslöse utreda hans eller hennes yrkeskompetens samt hans eller hennes sociala situation, hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga när de

Föreslagen lydelse

Arbets- och näringsbyrån, *välårsområdet* eller Folkpensionsanstalten ska bedöma om en arbetslös har behov av sektorsövergripande samservice, om han eller hon

1) har fått arbetsmarknadsstöd i minst 300 dagar på grundval av arbetslöshet,

2) har fyllt 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) och arbetslösheten har pågått i tolv månader utan avbrott, eller

3) är under 25 år, är arbetslös enligt 1 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och arbetslösheten har pågått i sex månader utan avbrott.

Arbets- och näringsbyrån, *välårsområdet* eller Folkpensionsanstalten ska hänvisa en arbetslös som uppfyller förutsättningarna i 2 mom. och som har behov av sektorsövergripande samservice till sektorsövergripande samservice.

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information har Folkpensionsanstalten rätt att till arbets- och näringsbyrån och den myndighet som står för *välårsområdets* socialvård lämna ut uppgifter om de dagar som en arbetslös som avses i 2 mom. 1 punkten har fått arbetsmarknadsstöd, när uppgifterna behövs för att bedöma behovet av sektorsövergripande samservice. Folkpensionsanstalten får lämna ut uppgifterna i maskinläsbar form eller med hjälp av en teknisk anslutning.

3 §

Utredningsperiod

Arbets- och näringsbyrån, *välårsområdet*, Folkpensionsanstalten och den arbetslöse ska tillsammans bedöma den arbetslöses behov av service inom tre månader efter att sektorsövergripande samservice har inletts (*utredningsperiod*).

Under utredningsperioden ska arbets- och näringsbyrån, *välårsområdet* och Folkpensionsanstalten tillsammans med den arbetslöse utreda hans eller hennes yrkeskompetens samt hans eller hennes sociala situation, hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga när de

Gällande lydelse

inverkar på sysselsättningen. I utredningsperioden ska det ingå vägledning i syfte att motivera den arbetslöse och göra honom eller henne delaktig i service som är relevant för sysselsättningen.

4 §

Hur en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas, följs upp och revideras

Under den utredningsperiod som avses i 3 § ska arbets- och näringsbyrån, kommunen och den arbetslöse tillsammans utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan, där de avtalar om arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster som tillgodoser den arbetslöses behov av service och kommer överens om hur servicen och tjänsterna ska följas upp. I sysselsättningsplanen ska ingå en sådan jobb-sökningsskyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

Arbets- och näringsbyrån och kommunen ska följa upp hur sysselsättningsplanen genomförs. Arbets- och näringsbyrån ska se till att sysselsättningsplanen revideras på det sätt som den arbetslöses behov av service kräver, dock minst var tredje månad, och när den arbetslöse särskilt begär det, förutsatt att det inte med hänsyn till den arbetslöses situation är uppenbart onödigt att revidera planen. Kommunen deltar i revideringen av sysselsättningsplanen på det sätt som den arbetssökandes behov av service kräver.

5 §

Skyldigheter i samband med en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Arbets- och näringsbyrån och kommunen är skyldiga att upplysa den arbetslöse om skyldigheterna enligt 1 mom.

6 §

När sektorsövergripande samservice avslutas

Föreslagen lydelse

inverkar på sysselsättningen. I utredningsperioden ska det ingå vägledning i syfte att motivera den arbetslöse och göra honom eller henne delaktig i service som är relevant för sysselsättningen.

4 §

Hur en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas, följs upp och revideras

Under den utredningsperiod som avses i 3 § ska arbets- och näringsbyrån, *väl-färdsområdet* och den arbetslöse tillsammans utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan, där de avtalar om arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster som tillgodoser den arbetslöses behov av service och kommer överens om hur servicen och tjänsterna ska följas upp. I sysselsättningsplanen ska ingå en sådan jobb-sökningsskyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

Arbets- och näringsbyrån och *väl-färdsområdet* ska följa upp hur sysselsättningsplanen genomförs. Arbets- och näringsbyrån ska se till att sysselsättningsplanen revideras på det sätt som den arbetslöses behov av service kräver, dock minst var tredje månad, och när den arbetslöse särskilt begär det, förutsatt att det inte med hänsyn till den arbetslöses situation är uppenbart onödigt att revidera planen. *Väl-färdsområdet* deltar i revideringen av sysselsättningsplanen på det sätt som den arbetssökandes behov av service kräver.

5 §

Skyldigheter i samband med en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Arbets- och näringsbyrån och *väl-färdsområdet* är skyldiga att upplysa den arbetslöse om skyldigheterna enligt 1 mom.

6 §

När sektorsövergripande samservice avslutas

Gällande lydelse

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avslutas när arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten gemensamt bedömer att den arbetslöse inte längre behöver sektorsövergripande samservice.

7 §

Hur sektorsövergripande samservice ordnas samt styrs nationellt

För tillhandahållande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska arbets- och näringsbyrån, kommunerna inom dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten inom det område som består av de kommuner som hör till respektive ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice ha minst ett gemensamt verksamhetsställe. Arbets- och näringsbyrån, kommunerna och Folkpensionsanstalten ska avsätta tillräckligt många anställda för den sektorsövergripande samservicen i förhållande till antalet personer som behöver servicen.

8 §

Hur kostnaderna för sektorsövergripande samservice fördelas

Arbets- och näringsbyrån, kommunerna och Folkpensionsanstalten ska svara för lönekostnader och andra personalkostnader för egna anställda som deltar i sektorsövergripande samservice.

Kostnaderna för lokaler, anordningar och telekommunikation för det gemensamma verksamhetsstället för sektorsövergripande samservice samt övriga kostnader för den sektorsövergripande samservicen och utvecklandet av den ska fördelas mellan arbets- och näringsbyrån och kommunerna inom dess verksamhetsområde i förhållande till hur många anställda som deltar i sektorsövergripande samservice på de gemensamma verksamhetsställena. Folkpensionsanstalten deltar i kost-

Föreslagen lydelse

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avslutas när arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* och Folkpensionsanstalten gemensamt bedömer att den arbetslöse inte längre behöver sektorsövergripande samservice.

7 §

Hur sektorsövergripande samservice ordnas samt styrs nationellt

För tillhandahållande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdena* inom dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten inom det område som består av de kommuner som hör till respektive ledningsgrupp för sektorsövergripande samservice ha minst ett gemensamt verksamhetsställe. Arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* och Folkpensionsanstalten ska avsätta tillräckligt många anställda för den sektorsövergripande samservicen i förhållande till antalet personer som behöver servicen.

8 §

Hur kostnaderna för sektorsövergripande samservice fördelas

Arbets- och näringsbyrån, *välståndsområdet* och Folkpensionsanstalten ska svara för lönekostnader och andra personalkostnader för egna anställda som deltar i sektorsövergripande samservice.

Kostnaderna för lokaler, anordningar och telekommunikation för det gemensamma verksamhetsstället för sektorsövergripande samservice samt övriga kostnader för den sektorsövergripande samservicen och utvecklandet av den ska fördelas mellan arbets- och näringsbyrån och *välståndsområdena* inom dess verksamhetsområde i förhållande till hur många anställda som deltar i sektorsövergripande samservice på de gemensamma verksamhetsställena. Folkpensionsanstalten deltar i kostnaderna på det sätt som överenskommit

Gällande lydelse

naderna på det sätt som överenskommit i avtal med arbets- och näringsbyrån och kommunerna inom dess verksamhetsområde.

9 §

Kundregistret över sektorsövergripande samservice

För genomförandet av den sektorsövergripande samservicen ska närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter föra det kundregister över sektorsövergripande samservice som avses i 13 kap. 1 § i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice. Kundregistret över sektorsövergripande samservice används för skötseln av de uppgifter som arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten har enligt denna lag.

Arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten ska föra in kunduppgifter om arbetslösa i kundregistret över sektorsövergripande samservice. Uppgifter om arbetslösa får föras in i kundregistret efter att den sektorsövergripande samservicen har inletts.

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter kan bevilja användarrättigheter till kundregistret över sektorsövergripande samservice på ansökan av arbets- och näringsbyrån, kommunen, samkommunen eller Folkpensionsanstalten. Användarrättigheter kan beviljas en person som är anställd hos arbets- och näringsbyrån, kommunen, samkommunen eller Folkpensionsanstalten och som sköter uppgifter som avses i denna lag. En person som har beviljats användarrättigheter får trots sekretessbestämmelserna söka och använda uppgifter i kundregistret, om det behövs för att ordna kundbetjäningen.

Föreslagen lydelse

i avtal med arbets- och näringsbyrån och *väl-färdsområdena* inom dess verksamhetsområde.

9 §

Kundregistret över sektorsövergripande samservice

För genomförandet av den sektorsövergripande samservicen ska närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter föra det kundregister över sektorsövergripande samservice som avses i 13 kap. 1 § i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice. Kundregistret över sektorsövergripande samservice används för skötseln av de uppgifter som arbets- och näringsbyrån, *väl-färdsområdet* och Folkpensionsanstalten har enligt denna lag.

Arbets- och näringsbyrån, *väl-färdsområdet* och Folkpensionsanstalten ska föra in kunduppgifter om arbetslösa i kundregistret över sektorsövergripande samservice. Uppgifter om arbetslösa får föras in i kundregistret efter att den sektorsövergripande samservicen har inletts.

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter kan bevilja användarrättigheter till kundregistret över sektorsövergripande samservice på ansökan av arbets- och näringsbyrån, *en kommun och en samkommun som med stöd av lagen om ett kommunförsök (1269/2020) ansvarar för uppgifter enligt den lagen, väl-färdsområdet* eller Folkpensionsanstalten. Användarrättigheter kan beviljas en person som är anställd hos arbets- och näringsbyrån, *en kommun eller en samkommun som med stöd av lagen om ett kommunförsök (1269/2020) ansvarar för uppgifter enligt den lagen, väl-färdsområdet* eller Folkpensionsanstalten och som sköter uppgifter som avses i denna lag. En person som har beviljats användarrättigheter får trots sekretessbestämmel-

Gällande lydelse

10 §

Registrering av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som deltar i sektorsövergripande samservice

Arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten ska i sina register registrera uppgifter om den offentliga arbetskraftsservice, den socialservice samt de hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som en kund har fått medan sektorsövergripande samservice har fortgått och om förmåner relaterade till servicen och tjänsterna på det sätt som anges i de lagar som gäller den servicen samt de tjänsterna och förmånerna.

Arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten får registrera de uppgifter som avses i 9 § 2 mom. i sina register, till den del de behövs för att myndigheterna ska kunna tillhandahålla arbetslösa den service och de tjänster som de är skyldiga att ordna.

11 §

Rätt att få sekretessbelagda uppgifter för sektorsövergripande samservice

Oberoende av den arbetslöses samtycke har arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att av varandra få och för att utföra uppgifter enligt denna lag använda de uppgifter om den arbetslöse som avses i 9 § 2 mom. och som är nödvändiga för att de för den arbetslöse ska kunna ordna sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Uppgifterna får lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning.

Föreslagen lydelse

serna söka och använda uppgifter i kundregistret, om det behövs för att ordna kundbetjäningen.

10 §

Registrering av uppgifter om arbetslösa i register hos myndigheter som deltar i sektorsövergripande samservice

Arbets- och näringsbyrån, *välårsområdet* och Folkpensionsanstalten ska i sina register registrera uppgifter om den offentliga arbetskraftsservice, den socialservice samt de hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som en kund har fått medan sektorsövergripande samservice har fortgått och om förmåner relaterade till servicen och tjänsterna på det sätt som anges i de lagar som gäller den servicen samt de tjänsterna och förmånerna.

Arbets- och näringsbyrån, *välårsområdet* och Folkpensionsanstalten får registrera de uppgifter som avses i 9 § 2 mom. i sina register, till den del de behövs för att myndigheterna ska kunna tillhandahålla arbetslösa den service och de tjänster som de är skyldiga att ordna.

11 §

Rätt att få sekretessbelagda uppgifter för sektorsövergripande samservice

Oberoende av den arbetslöses samtycke har arbets- och näringsbyrån, *välårsområdet* och Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att av varandra få och för att utföra uppgifter enligt denna lag använda de uppgifter om den arbetslöse som avses i 9 § 2 mom. och som är nödvändiga för att de för den arbetslöse ska kunna ordna sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Uppgifterna får lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

2.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av integration (1386/2010) 6 §, 28 § 1 mom., rubriken för 44 § och 1–3 mom., 46–49 och 51–53, 54 § 1 mom. och 55 §, sådana de lyder, 44 § 1 mom. och 55 § i lag 1134/2014, 46 § i lag 1376/2014, 49 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 564/2020 samt 51 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1376/2014, och
fogas till lagen nya 87 b, 87 c, 88 a och 88 b § som följer:

Gällande lydelse

6 §

Ordnande av åtgärder som främjar integration

Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservicen och arbets- och näringsförvaltningens tjänster samt i form av andra åtgärder som främjar integration.

28 §

Familjegrupphem och andra bostadsenheter

Kommunen kan inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet för barn och unga personer. Kommunen avtalar med närings-, trafik- och miljöcentralen om inrättande av ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet, placering av barn och unga personer vid dessa enheter, anordnande av integrationsfrämjande tjänster och ersättning av kostnaderna för åtgärderna.

Föreslagen lydelse

6 §

Ordnande av åtgärder som främjar integration

Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som en del av den kommunala basservicen, arbets- och näringsförvaltningens tjänster, *de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet har organiseringsansvaret för* samt i form av andra åtgärder som främjar integration.

28 §

Familjegrupphem och andra bostadsenheter

Välfärdsområdet kan inrätta ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet för barn och unga personer. *Välfärdsområdet* avtalar med närings-, trafik- och miljöcentralen om inrättande av ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet. *Välfärdsområdet avtalar med kommunen samt med närings-, trafik- och miljöcentralen om placering av barn och unga vid dessa enheter samt om anordnande av integrationsfrämjande tjänster.*

Gällande lydelse

44 §

Statens ersättning till kommunen

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ersätter inom ramen för statsbudgeten kommunen för kostnaderna för anordnandet av de åtgärder som avses i denna lag enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

Kostnaderna ersätts enligt en kalkylmässig grund eller enligt de faktiska kostnaderna.

Ersättning betalas från det att den första hemkommunen registrerades i befolkningsdatasystemet för den person vars boende i kommunen är grunden för att ersättning betalas.

Föreslagen lydelse

44 §

*Statens ersättning till kommunen **eller välfärdsområdet***

Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ersätter inom ramen för statsbudgeten kommunen *eller välfärdsområdet* för kostnaderna för anordnandet av de åtgärder som avses i denna lag enligt vad som föreskrivs i detta kapitel.

Kostnaderna ersätts enligt en kalkylmässig grund eller enligt de faktiska kostnaderna.

Ersättning betalas från det att den första hemkommunen registrerades i befolkningsdatasystemet för den person vars boende i kommunen *eller vars erhållande av tjänster från välfärdsområdet* är grunden för att ersättning betalas.

46 §

Ersättning för kommunens utkomststöd

Kommunen ersätts för de kostnader som under en period om högst tre år orsakats av betalning av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (Ålands författningssamling 66/1998) till en person som avses i 2 § 2 och 3 mom.

46 §

*Ersättning för kommunens **eller välfärdsområdets utkomststöd***

Kommunen *eller välfärdsområdet* ersätts för de kostnader som under en period om högst tre år orsakats av betalning av utkomststöd enligt lagen om utkomststöd eller landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd (Ålands författningssamling 1998:66) till en person som avses i 2 § 2 och 3 mom.

47 §

Ersättning för återflyttningsbidrag

Kommunen ersätts för kostnaderna för stödjande av återflyttning som avses i 85 §.

48 §

Ersättning för ordnande av tolkning

Kommunen ersätts för kostnaderna för tolkning som kommunen ordnat för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom.

47 §

Ersättning för återflyttningsbidrag

Kommunen *eller välfärdsområdet* ersätts för kostnaderna för stödjande av återflyttning som avses i 85 §.

48 §

Ersättning för ordnande av tolkning

Kommunen *eller välfärdsområdet* ersätts för kostnaderna för tolkning som kommunen

Gällande lydelse

49 §

Ersättning för specialkostnader

Kommunen ersätts i fråga om de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. för

1) kostnader som kommunen orsakas av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet enligt 28 § och för familjevård, stödtjänster för boende, socialvårdstjänster och andra stödtjänster till dess att den unga personen fyller 25 år,

2) betydande kostnader som kommunen orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård på grund av skada eller sjukdom, om personen har varit i behov av omsorg eller vård när han eller hon anlände till Finland,

3) av särskilda skäl för övriga kostnader som kommunen orsakats.

En förutsättning för ersättning är dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen har avtalat om ersättningen särskilt.

Kostnader som avses i denna paragraf ersätts för högst tio år.

51 §

Ersättning för kostnader för personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium

Kommunen ersätts i fråga om personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium och fått uppehållstillstånd med stöd av 48 § eller 49 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen för:

1) kostnaderna för utkomststöd enligt lagen om utkomststöd för högst sex månader,

Föreslagen lydelse

eller välfärdsområdet ordnat för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom.

49 §

Ersättning för specialkostnader

Kommunen *eller välfärdsområdet* ersätts i fråga om de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. för

1) kostnader som kommunen *eller välfärdsområdet* orsakas av placeringen av en minderårig utan vårdnadshavare i ett familjegrupphem eller någon annan bostadsenhet enligt 28 § och för familjevård, stödtjänster för boende, socialvårdstjänster och andra stödtjänster till dess att den unga personen fyller 25 år,

2) betydande kostnader som kommunen *eller välfärdsområdet* orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård på grund av skada eller sjukdom, om personen har varit i behov av omsorg eller vård när han eller hon anlände till Finland,

3) av särskilda skäl för övriga kostnader som kommunen eller välfärdsområdet orsakats.

En förutsättning för ersättning är dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen eller närings-, trafik- och miljöcentralen och *välfärdsområdet* har avtalat om ersättningen särskilt.

Kostnader som avses i denna paragraf ersätts för högst tio år.

51 §

Ersättning för kostnader för personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium

Kommunen *eller välfärdsområdet* ersätts i fråga om personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium och fått uppehållstillstånd med stöd av 48 § eller 49 § 1 mom. 1 punkten i utlänningslagen för:

1) kostnaderna för utkomststöd enligt lagen om utkomststöd för högst sex månader,

Gällande lydelse

2) betydande kostnader som kommunen orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård till följd av en skada eller sjukdom för högst fem år.

Om en kommun ordnar försörjningen för en person av den anledningen att personen på grund av sin ställning vid invandringen inte kan få pension eller någon annan socialskyddsförmån, kan kommunens kostnader för detta ersättas för högst fem år.

52 §

Ersättning för kostnaderna för personer som deltagit som frivilliga i krigen

Närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen kan avtala om ersättning för kostnaderna för ankomstgranskning av hälsotillståndet samt för boende, tryggnad av försörjningen och ordnande av social- och hälsovård i fråga om personer från det forna Sovjetunionens territorium vilka deltog som frivilliga i Finlands krig åren 1939–1945, samt deras makar.

Kostnaderna ersätts för hela den tid som de personer som avses i 1 mom. är bosatta i Finland.

53 §

Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel

En kommun ersätts för kostnader som orsakas av hälso- och socialvårdstjänster som ordnas på grund av specialbehov till följd av en persons ställning som offer för människohandel enligt 4 kap. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd, tolkning, skyddet av personens säkerhet och andra åtgärder och tjänster som ordnas på grund av specialbehov i anslutning till personens ställning som offer.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska begära ett utlåtande av föreståndaren för en förläggning som sörjer för hjälpen till offer för

Föreslagen lydelse

2) betydande kostnader som kommunen eller välfärdsområdet orsakas av att ordna långvarig social- och hälsovård till följd av en skada eller sjukdom för högst fem år.

Om en kommun eller ett välfärdsområde ordnar försörjningen för en person av den anledningen att personen på grund av sin ställning vid invandringen inte kan få pension eller någon annan socialskyddsförmån, kan kommunens eller välfärdsområdets kostnader för detta ersättas för högst fem år.

52 §

Ersättning för kostnaderna för personer som deltagit som frivilliga i krigen

Närings-, trafik- och miljöcentralen och kommunen eller närings-, trafik- och miljöcentralen och välfärdsområdet kan avtala om ersättning för kostnaderna för ankomstgranskning av hälsotillståndet samt för boende, tryggnad av försörjningen och ordnande av social- och hälsovård i fråga om personer från det forna Sovjetunionens territorium vilka deltog som frivilliga i Finlands krig åren 1939–1945, samt deras makar.

Kostnaderna ersätts för hela den tid som de personer som avses i 1 mom. är bosatta i Finland.

53 §

Ersättning för kostnader för tjänster och stödåtgärder till offer för människohandel

En kommun eller ett välfärdsområde ersätts för kostnader som orsakas av hälso- och socialvårdstjänster som ordnas på grund av specialbehov till följd av en persons ställning som offer för människohandel enligt 4 kap. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel, tolkning, skyddet av personens säkerhet och andra åtgärder och tjänster som ordnas på grund av specialbehov i anslutning till personens ställning som offer.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska begära ett utlåtande av föreståndaren för en förläggning som sörjer för hjälpen till offer för

Gällande lydelse

människohandel om huruvida de kostnader för vilka ersättning söks härrör från tillhandahållandet av åtgärder och tjänster på grund av personens ställning som offer för människohandel.

54 §

Utbetalning av ersättning

Kommunen ska ansöka om sådan ersättning som avses i detta kapitel genom en ansökan hos utvecklings- och förvaltningscentret inom två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum.

55 §

Skyldighet att betala tillbaka ersättning

Utvecklings- och förvaltningscentret kan bestämma att kommunen helt eller delvis ska betala tillbaka den ersättning som staten betalat, om felaktiga eller vilseledande uppgifter har getts för betalningen av ersättning, eller om det i övrigt framgår att ersättningen har betalats utan grund.

På det belopp som betalas tillbaka ska en förseningsränta betalas enligt den räntesats som bestäms i enlighet med 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Utvecklings- och förvaltningscentret ska besluta om återbetalning av en ersättning som utan grund betalats till en kommun senast det femte kalenderåret efter utgången av det verksamhetsår för vilket ersättningen betalats.

56 §

Förordnande av företrädare

För en minderårig som fått uppehållstillstånd inom flyktingkvoten och för ett barn som fallit offer för människohandel och har uppehållstillstånd ska utan dröjsmål utses en företrädare, om barnet vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig före-

Föreslagen lydelse

människohandel om huruvida de kostnader för vilka ersättning söks härrör från tillhandahållandet av åtgärder och tjänster på grund av personens ställning som offer för människohandel.

54 §

Utbetalning av ersättning

Kommunen *eller välfärdsområdet* ska ansöka om sådan ersättning som avses i detta kapitel genom en ansökan hos utvecklings- och förvaltningscentret inom två år från det att det kalenderår gått ut under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum.

55 §

Skyldighet att betala tillbaka ersättning

Utvecklings- och förvaltningscentret kan bestämma att kommunen *eller välfärdsområdet* helt eller delvis ska betala tillbaka den ersättning som staten betalat, om felaktiga eller vilseledande uppgifter har getts för betalningen av ersättning, eller om det i övrigt framgår att ersättningen har betalats utan grund.

På det belopp som betalas tillbaka ska en dröjsmålsränta betalas enligt den räntesats som bestäms i enlighet med 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

Utvecklings- och förvaltningscentret ska besluta om återbetalning av en ersättning som utan grund betalats till en kommun *eller ett välfärdsområde* senast det femte kalenderåret efter utgången av det verksamhetsår för vilket ersättningen betalats.

56 §

Förordnande av företrädare

För *ett barn* som fått uppehållstillstånd inom flyktingkvoten och för ett barn som fallit offer för människohandel och har uppehållstillstånd ska utan dröjsmål utses en företrädare, om barnet vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Företrädare kan även utses för ett annat barn som fått

Gällande lydelse

trädare. Företrädare kan även utses för ett annat barn som fått uppehållstillstånd och som vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

Ansökan om förordnande av företrädare görs av det organ i barnets vistelsekommun som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982). Innan ansökan görs ska barnet höras och barnets bästa beaktas på det sätt som föreskrivs i 4 §.

I övrigt tillämpas på förordnande av företrädare vad som föreskrivs i 39 § 3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd. På tingsrättens anmälningsskyldighet tillämpas vad som föreskrivs i 44 § i nämnda lag.

(ny §)

Föreslagen lydelse

uppehållstillstånd och som vistas i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

Ansökan om förordnande av företrädare görs av det kollegiala organ/välfärdsområde, på vars (verksamhets)område barnet vistas. Innan ansökan görs ska barnet höras och barnets bästa beaktas på det sätt som föreskrivs i 4 §.

I övrigt tillämpas på förordnande av företrädare vad som föreskrivs i 39 § 3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd. På tingsrättens anmälningsskyldighet tillämpas vad som föreskrivs i 44 § i nämnda lag.

87 b §

Utlämnande av uppgifter till välfärdsområdet

Välfärdsområdet har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av Migrationsverket, förläggningen, närings-, trafik- och miljöcentralen, kommunen, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, företrädare som avses i 56 § samt en läroinrättning som avses i 2 kap. eller någon annan tjänsteleverantör för utförande av de uppgifter som föreskrivs i 27 och 28 § få nödvändiga uppgifter som gäller barn och unga som invandrat som minderåriga utan vårdnadshavare.

En företrädare som avses i 56 § har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 57 § om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare.

Närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 28, 43 och 49 § om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare.

Kommunen har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna av välfärdsområdet få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta de uppgifter som föreskrivs i 2 kap. och 43 §

Gällande lydelse

(ny §)

(ny §)

(ny §)

Föreslagen lydelse

om ett barn eller en ung person som invandrat som minderårig utan vårdnadshavare.

87 c §

Överlåtande av uppgifter från Folkpensionsanstalten till välfärdsområdet

För att organisera de social- och hälsovårdstjänster som avses i 8 § ska Folkpensionsanstalten utan dröjsmål, kostnadsfritt och utan hinder av sekretessbestämmelser lämna uppgifter till välfärdsområdet om en invandrare som denna lag gäller och som får utkomststöd enligt lagen om tillfälligt utkomststöd.

88 a §

Överförande av avtal till välfärdsområdet

Om kommunen har upprätthållit eller ordnat verksamhet som avses i 27 eller 28 § den 31 december 2022, övergår uppgiften till välfärdsområdet den 1 januari 2023 så som föreskrivs i denna lag. Kommunen ska överföra de avtal som avses i 28, 49 eller 52 § som den ingått med närings-, trafik- och miljöcentralen och de avtal som enligt avtalet gäller uppgiften till välfärdsområdet från och med den 1 januari 2023.

Välfärdsområdet kan ansöka om ersättning med stöd av de avtal som avses i 49 eller 52 § för de kostnader som uppkommer/orsakas efter den 1 januari 2023.

Kommunen kan ansöka om ersättning för kostnader i fråga om avtal som övergått och som avses ovan i 2 mom. som uppkommit före den 31 december 2022.

88 b §

Ställningen för personal som stöder barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare

Övergång av personal, som sköter uppgifter som gäller familjegrupphems verksamhet och andra uppgifter som gäller ordnande av stöd eller boende för barn eller unga som invandrat

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

som minderåriga utan vårdnadshavare, från kommuner och samkommuner till välfärdssamrådet och till välfärdssammanslutningen anses som överlåtelse av rörelse.

Som överlåtelse av rörelse betraktas också övergång av stöduppgifter och den personal som utför stöduppgifterna till de kommunala uppgifter som avses i 1 mom., om minst hälften av de faktiska uppgifter som en person som sköter en sådan uppgift utför är stöduppgifter till de uppgifter som avses i 1 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

